

JMG

Inte för alla

- *En kvantitativ studie om journaliststudenters representation av allmänheten i Nicaragua*

Författare:

Sara Jansson

Jonna Grenfeldt

Handledare:

Jenny Wiik

Journalistprogrammet VT 2014

GÖTEBORGS UNIVERSITET
JOURNALISTIK, MEDIER OCH KOMMUNIKATION

Summary/ Abstract

In our bachelor thesis we have strived to examine the representation of journalism students in Nicaragua. The freedom of press is much lower compared to Sweden and the journalist profession is protected by a certificate. It is also a high level of corruption within the country. Our investigation concerns who has access to the journalist education and the goal is to compare that with the public in Nicaragua.

To be able to examine the representation among the journalism students we have chosen seven different aspects to examine, the sex of the student, which social class they belong to, their academic background, religion, ethnicity, geographical belonging and political view. In order to compare the journalism students to the public we collected information about the public and investigated the same aspects of representation as among the journalism students.

The question of representation becomes interesting when compared to the possibility or restriction of access to the journalistic field. The thesis focuses on the social construction within the group of journalism students and the social construction of the Nicaraguan society. To identify the social structure within the group we have used Pierre Bourdieu's field theory. His concepts of habitus, social fields and symbolic capital have helped us to identify the positions of journalism students within the field of journalism education. It has also helped us to discern which social positions that is more common within the field and which groups have difficulty gaining access to the field.

In order to reach our target group we spent one month in the capital of Nicaragua, Managua, handing out a survey to journalism students on three different universities. The result was 594 surveys to bring back home to Sweden. These surveys are the heart of our thesis and from them we have gathered information about the student's representation.

Our thesis shows that the journalism students in Nicaragua to a very high extent come from families with academic traditions and that their income is higher than the average Nicaraguan family. This need for economic and cultural capital determines who can access the field of journalism education and from there the field of the journalistic profession. This means that the field of journalism in Nicaragua is not open for all but is limited by your socioeconomic background, which is predetermined from birth.

Key words: Gender, religion, ethnicity, political view, academic background, social class, representation, journalism student, Nicaragua

Innehåll

1.	Inledning.....	4
1.1	Journalistik i Nicaragua – inte öppet för alla	5
1.2	En turbulent historik.....	5
1.3	Medier i Nicaragua idag	6
1.4	En historik av analfabetism	7
2.	Teori	8
2.1	Pierre Bourdieu och fältsociologi	8
2.2	Kapital avgör positioner	9
2.3	Journalistutbildningen som socialt fält.....	10
3.	Tidigare forskning.....	10
3.1	Utbildning, kön och organisation - sett ur klass och professionsteori	10
3.2	Svenska journalister - svenskfödd medelklass	11
3.3	En studie av Norges journalistkår	12
3.4	Födda i Norden med akademikerbakgrund.....	13
3.5	Feminisering av den svenska journalistkåren.....	14
3.6	Del av den latinamerikanska kontexten	15
4.	Syfte och frågeställningar.....	16
5.	Metod och material.....	16
5.1	Val av metod	16
5.2	Urval	17
5.3	Fördelningen av enkäten mellan universiteten.....	18
5.4	Metodutvärdering.....	18
5.5	Intern och extervaliditet.....	20
6.	Resultat och analys.....	21
6.1	Olika journalistutbildningar - olika sociala fält	21
6.2	Kön	24
6.3	Klass och inkomst	28
6.4	Utbildning.....	32
6.5	Religion och politik i Nicaragua	35
6.6	Politisk tillhörighet	38
6.7	Geografisk spridning och etnicitet i Nicaragua.....	42
7.	Sammanfattning.....	47
8.	Referenslista.....	48

1. Inledning

“Journalists should represent the social structure of the public as far as possible in order to ask the right questions. It is also a democratic mainstay that occupations should be open to anyone”

(Wiik 2010, 39)

Journalistik anses av många, inte minst av kåren själv, som en del av demokratin men också som en bärare av den. Det är därför ett viktigt yrke för hela samhället att ha tillgång till. Om yrket skulle representeras av en enda social grupp så skulle det innebära ett demokratiskt problem. (Nord och Strömbäck, 2012)

Inom svensk medieforskning fokuseras det mycket kring huruvida den svenska journalistkåren representerar allmänheten och vem som har tillgång till yrket. Även journaliststudenter finns representerade inom denna forskning. Vår utgångspunkt var att undersöka journaliststudenters representation i en annan kontext än den svenska. I Nicaragua existerar journalistiken på andra villkor än i Sverige. Media i Nicaragua är delvis statligt styrd, och en allt mer centraliserad makt innebär mindre insyn för både allmänheten och journalistiken.

Sen 2001 begränsas tillgången till journalistyrket i Nicaragua av en lag som reglerar journalistyrkets legitimation. Utbildningen är en väg till denna legitimation och därför är det intressant att se hur yrkets sociala sammansättning formar sig redan i vem som har tillgång till yrket och vem som utesluts. Kontexten är en helt annan än den svenska och europeiska journalistikens och därför valde vi att göra vår undersökning i Nicaragua. Vår utgångspunkt har varit att undersöka journaliststudenters sociala sammansättning. Som forskningsfråga har vi begränsat oss till:

*Hur väl representerar journaliststudenterna i Nicaragua allmänheten när det gäller -
Kön, klass, religion, etnicitet, utbildning, geografisk spridning och politisk tillhörighet?*

1.1 Journalistik i Nicaragua – inte öppet för alla

Transparency International (TI) publicerar årligen siffror över korruption inom den offentliga sektorn i olika länder. År 2014 placerade TI:s korruptionsindex Nicaragua på plats 133 av 175. Det är en försämring med fem platser från föregående år. I samma index hamnade Sverige på plats fyra. För att mäta graden av korruption i olika länder använder TI indikatorer som tillgång till utbildning, politisk korruption, fattigdom och utveckling samt tillgång till information. Om information inte är offentlig för allmänheten så försvårar det utnyttjandet av populationens rättigheter. Och ännu värre, vetskapen om vilka dessa rättigheter är. I länder med begränsad tillgång till information är det vanligt att regeringar kontrollerar sina handlingar genom att censurera media. (Transparency International, 2014)

Nicaraguas president Daniel Ortega har inte hållit i en presskonferens sedan 2007 och i början av 2014 gjordes förändringar i konstitutionen som tillåter direkt omval av presidenten utan begränsningar. Intervjuer och insyn i regeringens verksamhet har begränsats avsevärt sen Ortegas tillträde och det blir allt svårare att granska makten i Nicaragua. Sedan regeringspartiet Frente Sandinistas de Liberación Nacional (FSLN) kom till makten 2006 har makten centraliserats allt mer och utrymmet för oppositionella aktörer har minskat. (UD, 2012)

2001 kom en ny lag i landet som justerar journalistik. Kapitel tre i lagen reglerar vem som får arbeta som journalist och fungerar därigenom som en legitimation. För att få arbeta som journalist ska du enligt lagen ha avslutat minst tredje året på en journalistutbildning och ha ett tillfälligt tillstånd från universitetet. Om du arbetat som journalist i mer än fem år innan lagen trädde i kraft 2001 får du också en legitimation. Det regleras av det Nicaraguanska journalistfacket Colegio De Periodistas. (Colegio de periodistas, 2014)

1.2 En turbulent historik

Nicaragua är ett av de fattigaste länderna i Centralamerika. Till följd av en turbulent politisk historia och naturkatastrofer levde omkring 40 procent av landets 5.8 miljoner invånare i fattigdom 2011. Av dessa var åtta procent extremt fattiga. Detta har också begränsat utvecklingen av demokratiska rättigheter i landet och under större delen av 1900-talet har Nicaraguas befolkning utsatts för diverse maktövergrip. (UD, 2012)

I början av 1900-talet kom en konservativ regering till makten med stöd av USA och under hela förra århundradet kännetecknas Nicaraguas inrikespolitik av amerikansk inblandning. Under denna tid ökade korruptionen i landet och maktutövningen blev alltmer brutal. Motståndsgruppen FSLN, (Sandinistiska Fronten för Nationell Befrielse) som tagit sitt namn efter frihetskämpen Sandino, växte sig starkare och tvingade år 1979 bort Somoza från makten. I elva år styrde de Nicaragua och inledde sociala reformer. Men oppositionen, med Somozaanhängare i spetsen, växte sig starkare. De bildade kontrarevolutionära grupper, så kallade contras. Dessa stöddes av USA som var rädda för att Sandinisterna skulle sprida kommunismen i Centralamerika. Nya konflikter blossade upp i landet vilket blev en stor belastning för landets ekonomi och kom så småningom att bidra till en stark politisk polarisering. (Sveriges Ambassad, 2014)

1987 skrevs ett fredsavtal mellan regeringen och contras. Men åren av väpnad konflikt hade tagit hårt på befolkningen, tusentals människor hade dött i strid och kostnaden av konflikten resulterade i en fördjupad fattigdom. År 1990 förlorade Sandinisterna, då lett av Daniel Ortega, makten till Violeta Chomorra från UNO (Unión Nacional Opositora) som även de stöddes av USA. (Sveriges Ambassad, 2014)

År 2006 tog Sandinisterna och Daniel Ortega åter makten i landet. Sedan dess har Ortega genomfört stödprogram som inneburit förbättringar för invånarna när det gäller sjukvård, skola och bostäder. Men makten har även centraliserats alltmer till FSLN samt till Ortega själv. Gränserna mellan staten, regeringspartiet och presidentfamiljen är inte allt för tydliga. (UD, 2014)

1.3 Medier i Nicaragua idag

Sida vid sida av den politiska utvecklingen går medieutvecklingen, där regeringen kontrollerar många mediekanaler. Konstitutionen föreskriver yttrande och tryckfrihet men på senare år har läget försämrats. 2014 rankades Nicaragua på plats 71 i Reportrar utan gränsers pressfrihetsindex med beskrivningen "noterbara problem". Jämförelsevis hamnade Sverige på plats 10 i senaste rapporten, med beskrivningen "bra situation". (Reportrar utan gränser, 2014) Regeringen anklagas för att begränsa tillgången till information och censur av oppositionella medier. (UD, 2012)

De flesta av medierna i Nicaragua ägs av olika ekonomiska grupper med tungt inflytande över vilken information som publiceras. Majoriteten av de ekonomiska grupperna ägs av mäktiga familjer med politisk tillhörighet. Två av dessa familjer är bland andra Ortega-Murillo gruppen, ledd av president Ortega och hans fru, samt Chamorro familjen, ledd av den tidigare presidenten Chamorro. Ortega-Murillo gruppen äger flera tv-stationer och licenser för tv och radio, samt en webb-publication. Dessutom har de makten att bestämma hur statliga medel för kommunikation och offentlighet är tilldelade. (Open Society Foundations, 2014)

Tidningsutbudet har länge dominerats av två stora dagstidningar, La Prensa och El Nuevo Diario. Båda tidningar är konservativa och kritiserar den nuvarande makten. De är båda grundade och drivs av Chamorrofamiljen. De säljs via lösnummerförsäljning på gatorna, främst i storstäder och tillgången till tidningarna är därför begränsad. Ett nummer av La Prensa kostar tio Cordoba och El Nuevo Diario kostar mellan sju och tio Cordoba. Sen några år tillbaka finns även gratistidningen Metro i storstäderna. Eftersom en stor del av befolkningen bor utanför storstäderna så är radio det medium som når störst nationell publik. Tv är det medium som allmänt ses som något arbetarklassen brukar. Tv i Nicaragua har under de senaste åren utvecklats till att fokusera på sensationsjournalistik och visar ofta grova bilder på våld och olyckor.

Valutan i Nicaragua är Cordoba. En Cordoba motsvarar en fjärdedels svensk krona, alltså 25 öre. Den genomsnittliga månadsinkomsten bland den arbetsföra befolkningen är 5264 Cordoba. (Sveriges Ambassad, 2014)

1.4 En historik av analfabetism

Idag är grundskolan i Nicaragua i princip gratis och obligatorisk i elva år. Trots att det enligt lagen ska vara gratis att gå i skolan så tillkommer omkostnader för exempelvis böcker. Om barnen går längre i skolan kan det också resultera i ett bortfall av inkomstmöjlighet för mindre bemedlade familjer. Enligt officiella siffror gick 90 procent av alla barn klart grundskolan år 2011. Men skolsystemet har inte alltid sett ut såhär och 30 procent av landets vuxna (över femton år) är analfabeter. Genomsnittsåldern för vuxnas utbildning är sex år. (UD, 2012)

Efter 11 år har eleverna möjlighet att gå vidare till universitetsstudier, ibland redan vid femton års ålder. Dock begränsas möjligheten för vidarestudier för många familjer då alla universitet har en skolavgift. Det finns både statliga och privata universitet i Nicaragua, och avgiften varierar kraftigt beroende på om universitetet är statligt eller privat. För de mindre bemedlade finns det möjlighet att få finansiering i form av stipendier. Stipendierna baseras på elevernas prestationer i skolan, som då även avgör hur pass stort stipendium de får. På de större, mer prestigefyllda skolorna, krävs det även ett inträdesprov som baseras på vad utbildningen senare kommer att handla om.

Viktigt att tillägga är att elever som bor utanför huvudstaden, Managua, har det ekonomiskt svårare att utbilda sig eftersom man vanligtvis bor hemma under universitetsåren. Detta utesluter många Nicaraguaner utanför storstäderna. Bland annat befolkningen i östra och norra delarna av Nicaragua, där det är fattigare. Pendling och boende på annan ort tillsammans med terminsavgifterna blir en stor utgift.

2. Teori

2.1 Pierre Bourdieu och fältsociologi

Tidigare forskning inom ämnet representation och dess vikt har till stor del använt sig av den franske sociologen Pierre Bourdieus teorier om klass. Som teoriverktyg har vi valt att fokusera på Pierre Bourdieus metoder och begrepp men har även tagit del av annan teori för att låta det inspirera vår metod och vilka områden inom representation vi skulle fokusera på. I vår undersökning och analys fokuserar vi på olika indikatorer av representation såsom kön, klass, religion, etnicitet, utbildning, geografisk spridning och politisk tillhörighet. Valet av dessa kommer att beskrivas mer ingående i kapitlet tidigare forskning.

Pierre Bourdieu har under 1900talet utvecklat många begrepp för att förklara samhället i form av klass, hur vi reproducerar denna och formas utav de normer som styr. Vi kommer att använda oss av Pierre Bourdieus fältteorier och med hjälp av dessa se till studenternas position inom utbildningen och olikheter mellan de olika utbildningarna. Enligt Bourdieu kan den sociala identiteten, som sammankopplar oss med olika grupper av människor, i större utsträckning väljas av individer. Men i ännu större utsträckning kopplas den samman med deras position i den sociala strukturen.

Några av hans mest framträdande begrepp är habitus, kapital och sociala fält. (Broady, 1991)

Habitus- Innebär, kort sagt, den kunskap och kontext vi föds inom och som omedvetet kommer styra våra val i livet. I vår uppsats närmar vi oss studenternas habitus genom att beskriva varifrån de kommer. Representationsindikatorer som klass, inkomst och föräldrars utbildning visar på vad studenterna har med sig i sitt habitus när de kommer in på utbildningen. Alla människor har en inneboende habitus, denna habitus har olika mängder kapital. Dessa kapital är det som värderas inom fältet. Det är den aktuella kontexten som avgöra vad som kan fungera som kapital, och som då också ger en, i sammanhanget, värdefullt kapital. (Broady, 1991) Habitus är alltså den inneboende kunskapen om normer och regler som bestämmer vårt handlingsutrymme inom olika sociala kontexter, av Bourdieu kallade, sociala fält.

Sociala fält- Vår sociala värld består enligt Bourdieu av sociala fält där vi, beroende på vårt inneboende habitus, har tillträde eller möjlighet att passa in och förstå det specifika fältets spelregler och normer. När en grupp av människor med liknande habitus befinner sig inom ett ämne, institution eller situation kan man benämna detta som ett socialt fält. Viktigt att förstå, och en stor del av Bourdieus forskning, är att det inom detta rum finns olika sociala positioner. Dessa positioner är mer eller mindre dominanta och bestäms av människornas olika former och mängder av symboliskt kapital. Här har vi valt att se på journalistutbildningen i Nicaragua som ett socialt fält där studentens habitus spelar en avgörande roll för om denne har tillträde till fältet och vart inom fält som studenten får sin sociala position. (Broady, 1991)

Ett fält är "ett strukturerat socialt rum" och termen "position" avser i Bourdieus språkbruk en ställning, en placering eller inplacering i ett sådant rum.

(Broady, 1991, 273)

Det som uppstår i det sociala fältet är att människorna inom det automatiskt kommer följa sitt habitus och agera inom detta fälts normer och regler. På detta sätt reproduceras även fältets specifika regler och normer.

2.2 Kapital avgör positioner

Symboliskt kapital

Är en kunskap som representerar något av värde för de andra människorna inom det sociala fält de befinner sig i. Det skulle kunna förstås genom att se till namnet, symboliskt kapital. Utan sin kontext har en speciell kunskap inget värde och på olika sociala fält krävs olika former av symboliskt kapital. Inom kategorin symboliskt kapital finns flera underkategorier. De underkategorier som är mest framträdande inom Bourdieus forskning är kulturellt kapital, ekonomiskt kapital och socialt kapital.

Kulturellt kapital

Att ha ett kulturellt kapital kan liknas med att ha mycket kunskap om kultur, böcker, teater, konst men sträcker sig även till ett förkroppsligande av det kulturella kapitalet genom kroppsspråk och talspråk. Det kulturella kapitalet är delvis ett resultat av det sociala arvet, vilken bakgrund man har med sig från föräldrar och familj i form av deras utbildning men också det människan samlar på sig under sin livstid i form av utbildning, akademiska titlar osv. För att undersöka journaliststudenters kulturella kapital har vi ställt frågor om föräldrars utbildningsnivå, om studenterna har en utbildning sedan tidigare och inom vilka ämnen de senare vill jobba. (Broady, 1991)

Ekonomiskt kapital

Att ha ett ekonomiskt kapital innebär att inneha en högre grad av ekonomisk frihet men även en stor kunskap om ekonomi, dess påverkan och innebörd. Vi ville undersöka hur pass högt ekonomiskt kapital journaliststudenter i Nicaragua har och om det är en avgörande faktor för att ta sig in på utbildningen. För att undersöka detta bland journaliststudenternas föräldrarna ställde vi frågor om föräldrarnas samlade månadsinkomst. Föräldrarnas inkomst blir då en indikator till hur studentens uppväxtförhållanden har sett ut i form av ekonomiskt kapital. Här ska tilläggas att i Nicaragua bor studenterna fortfarande hemma under studietiden i mycket högre utsträckning än i Europa. (Broady, 1991)

Socialt kapital

Det sociala kapitalet rör sig kring sociala kontakter, att ha ett brett utvecklat kontaktnätverk. Men det stannar inte där. För att kunna kallas socialt kapital måste detta kontaktnätverk kunna generera något. Det skulle kunna innebära gratis inträde på en krog, eller kontakter som leder till en intervju för ett jobb. För att förstå journaliststudenternas sociala kapital har vi ställt frågor om de har familj eller släkt som arbetar eller har arbetat som journalister. Vi har också ställt frågan om studenterna arbetat som journalister tidigare. Detta fungerar i uppsatsen som indikatorer på att studenten har valt sin utbildning, och kanske senare sitt jobb, utifrån en kontakt inom sitt kontaktnät. (Broady, 1991)

2.3 Journalistutbildningen som socialt fält

För att undersöka hur väl gruppen journaliststudenter representerar allmänheten i Nicaragua har vi med hjälp av Bourdieu definierat journalistutbildningen som ett socialt fält som vi kommer att kalla *journalistutbildningens fält*.

I samband med sociala fält pratar Bourdieu om "maktens fält" också kallat "den dominerande klassen". Här återfinns företagsledarnas konkurrensfält, den högre statliga administrationen och de kulturella produktionsfälten. Ett av de kulturella produktionsfälten är enligt Bourdieu journalistikens fält. (Broady, 1991) Vilket visar på den makt journalistik har och varför det är viktigt att yrket är tillgängligt för alla. Journalistikens fält i Nicaragua är skyddat av en legitimation som kräver att du avslutat minst tre år av en journalistutbildning. Detta gör journalistutbildningen till en port in i journalistikens fält. Vi finner det därför extra viktigt att studera även journalistutbildningen som ett socialt fält som upprätthåller bestämda normer och regler. Dessa normer och regler inom *journalistutbildningens fält* upprätthålls av habitus hos de som befinner sig inom det sociala fältet. Använder vi Pierre Bourdieus teorier om hur habitus avgör hur väl vi passar in i olika sociala fält och vilken tillgång vi har till dessa fält blir därför journaliststudenternas habitus viktiga, om inte avgörande, för vem som blir journalist. Med hjälp av våra representationsindikatorer som strävar efter att kartlägga studenternas habitus vill vi undersöka vad som krävs för ett inträde på *journalistutbildningen fält*. Relevanta frågor att ställa blir då, vilka symboliska kapital som premieras inom journalistutbildningen och vilket kapital behöver studenterna ha med sig för att kunna delta på journalistutbildningens sociala fält.

Pierre Bourdieus begrepp sociala fält blir för oss ett redskap för att kunna särskilja allmänheten och journaliststudenterna. Därefter blir journaliststudenternas habitus och symboliska kapital ett hjälpmedel för att kunna urskilja deras olika sociala positioner inom fältet. Vi finner det intressant att utifrån vår frågeställning undersöka vilka som har tillgång till journalistutbildningen i Nicaragua. De olika begreppen kommer hjälpa oss att definiera journaliststudenters positioner inom det sociala fältet och vilka förutsättningar, i form av habitus och kapital, som krävs för att få inträde i det sociala fältet. Dessa begrepp kommer vi sen att använda som förklaringsfaktorer till hur väl journaliststudenternas representation speglar allmänheten.

3. Tidigare forskning

Inom det forskningsfält som vi har valt att undersöka - journalisters sociala sammansättning - så har det gjorts mycket tidigare forskning, både nationellt och internationellt. Nedan följer en redovisning för de forskningsprojekt som vi har tagit hjälp av i vår egen undersökning.

3.1 Utbildning, kön och organisation - sett ur klass och professionsteori

I sin avhandling *Journalism In Transition* undersöker Jenny Wiik svenska journalisters professionella identitet och hur detta har förändrats över tid. I första delen av Jenny Wiiks empiriska resultat visar hon vilka professionella ideal som förstärkts över tid samt vilka ideal som vuxit sig starkare i samband med utomstående faktorer som påverkat journalistiken över tid. I hennes andra del - *positions in the field* - redogör hon för hur journalistikårens sociala sammansättning har förändrats mellan 1989 och 2005 och kopplar samman detta

med hur de journalistiska idealen och den professionella identiteten utvecklats. Det är denna del som är mest intressant för vår undersökning. (Wiik, 2010)

I sin avhandling pekar Jenny Wiik på tre faktorer som visat sig vara mer betydelsefull än andra. De kan också kopplas till Pierre Bourdieus fältteori såväl som teorier om profession. Dessa faktorer är utbildning, kön och organisation de arbetar inom. Kön är den faktor som utvecklats mest under den undersökta perioden då journalistkåren i Sverige idag är jämställd till den mån att det finns lika många kvinnor som män inom journalistkåren. (Wiik, 2010) I vår undersökning undersöker vi journaliststudenter istället för, som i Jenny Wiiks fall, yrkesverksamma journalister. Detta har vi valt att göra eftersom journalistutbildningarna är ingången in i professionen. Eftersom vår undersökning enbart handlar om representation och inte om professionens utveckling blir organisation inte aktuell som undersökningsspunkt i vår undersökning.

I sin undersökning utgår Jenny Wiik ifrån tidigare professionsforskning och Pierre Bourdieus fältsociologi. Till hjälp har hon svenska journalistundersökningar mellan 1989 och 2005 som visar hur de professionella idealen har förändrats över tid. Hon tar hjälp av Bourdieu för att kunna koppla samman journalistens position inom yrket och speciella åsikter/värderingar inom det. Detta har vi använt oss av för att kunna se hur våra indikatorer på representation kan manifesteras sig inom journalistutbildningen i Nicaragua.

3.2 Svenska journalister - svenskfödd medelklass

Svenska Journalister 1989-2011 beskriver den svenska journalistkårens sociala sammansättning, hur journalisterna ser på sitt yrke, sig själva och sin yrkesutövning. Med hjälp av JMG:s journalistundersökningar, SOM-institutets undersökningar samt enkätundersökningar med riksdagsledamöter ger boken en bild av svenska journalister samt en analys av deras åsikter och värderingar.

I andra kapitlet skriver Monika Djerf-Pierre om svenska journalisters sociala sammansättning och hur den förändrats mellan 1989 och 2011. Den största förändringen är att journalistkåren idag består av hälften kvinnor. Men det är fortfarande flera sociala grupper som är underrepresenterade inom den svenska journalistkåren om man jämför med allmänheten i Sverige. Journalister med invandrarbakgrund och journalister med arbetarklassbakgrund är två av dessa grupper. Detta har inte heller förändrats nämnvärt över tid. Den svenska journalistkåren domineras fortfarande av svenskfödd medelklass. Om vi utgår från Bourdieus begrepp för att förklara svenska journalisters sociala sammansättning så kan vi se att positionerna inom den svenska journalistkåren domineras av ett symboliskt kapital. Den svenska journalistkåren har ett högre kulturellt kapital än allmänheten då de i större grad har en akademikerbakgrund. De har också ett högre ekonomiskt kapital än allmänheten eftersom majoriteten kommer från medelklass. Det visar också på att tillträdet till den svenska journalistkåren begränsas eller möjliggörs av individens habitus. De som kommer från en medelklass har rätt habitus för att passa in på det sociala fält som styrs av journalist från den svenska medelklassen. Denna insikt har vi använt oss av i vår analys av journaliststudenterna i Nicaragua. (Asp, 2012)

I kapitel 13 och 14 går Kent Asp igenom den svenska journalistkårens förhållande till politiken. Här har den svenska journalistkåren länge särskilt sig från allmänheten i sin politiska tillhörighet genom att placera sig mer till vänster i en vänster till högerskala än vad allmänheten gjort. Det beror mycket på att de journalister som röstar borgligt ställer sig mer åt vänster än vad allmänheten gör och att de som röstar vänster ställer sig mer till vänster än vad allmänheten gör. I Undersökningen har de även kollat på hur pass aktiva medborgare och journalister anser att de bör vara i demokratin. Här skiljer sig journalisterna avsevärt från allmänheten genom att vara mer för en "deltagardemokrati". I Nicaragua är det politiska fältet stängt för journalisterna till skillnad från Sverige vars politiska fält måste anses som mycket öppet. Hur påverkar detta journaliststudenterna?(Asp, 2012)

För att kunna använda våra teoretiska begrepp på ett rättvist sätt har vi också vänt blicken utanför Sverige för att se hur forskning kring journalisters sociala sammansättning ser ut i en annan kontext.

3.3 En studie av Norges journalistkår

Jan Fredrik Hovden är en norsk forskare som har undersökt sammansättningen av Norges journalister. Till hjälp har han Pierre Bourdieus olika begrepp sociala fält, habitus och symboliskt kapital. Utifrån Bourdieu har han identifierat Norges journalistiska fält med hjälp av journalisters olika positioner inom fältet. För att ta reda på journalisters sociala positioner har han skickat ut en enkätundersökning till medlemmar av Norska journalistfacket samt facket för redaktörer. Hans enkätundersökning innehöll frågor kring bland annat journalisters kön, ålder, arbetssituation, föräldrars utbildning och journalisters egen utbildningsnivå. Med hjälp av dessa olika faktorer har Hovden identifierat journalisters olika habitus och symboliska kapital och på sätt kunnat urskilja deras positioner inom det journalistiska fältet. Positionerna identifieras av olika form av symboliska kapital vilket ger dessa attribut ett högt eller lågt värde inom fältet. Han har också ställt frågor kring journalisters anställning, inkomst, arbetsplats och eventuella journalistiska utmärkelser. Detta är faktorer som har olika symboliska kapital. De journalister som arbetar på en nationell tidning som gör politiska nyheter har ett högre symboliskt kapital vilket ger dem högre status inom det journalistiska fältet jämfört med de som arbetar på en mindre lokaltidning. För att underlätta väljer han att kalla detta symboliska kapital för journalistiskt kapital. (Hovden, 2009)

Med hjälp av norska journalisters olika positioner och Bourdieus teorier om kapital målar Hovden upp en bild av det journalistiska fältet som en x- och y-axel. Y-axeln symboliserar olika personliga attribut och hur högt respektive lågt de värderas inom fältet. Toppen på y-axeln visar det högsta kapitalet inom fältet och domineras av män och journalister i högre åldrar. Botten på y-axeln visar det kapital med lägst värde inom fältet och det domineras av kvinnor och journalister i lägre åldrar. Detta förklarar Hovden med att den norska journalistkåren länge varit mansdominerad och det är först under de senare åren som kåren har utvecklats till en jämställd yrkesgrupp. Men eftersom det journalistiska fältet länge dominerats av män och maskulina värden så är det fortfarande dessa som har högst positioner inom fältet. Exempelvis så domineras de högre positionerna på journalistiska arbetsplatser av män, vilket ger dem ett högre symboliskt kapital. (Hovden, 2009)

Kvinnors senare inträde i den norska journalistkåren ger dem också en lägre medelålder än männen eftersom de inte haft tillgång till det journalistiska fältet lika länge.

På x-axeln fördelar Hovden det journalistiska kapitalet, dvs. arbetsplats, arbetsvillkor, position på arbetsplats och journalistiska utmärkelser. X-axelns vänstra sida visar det journalistiska kapital med ett högt värde inom fältet och x-axelns högra sida visar det motsatta. Längst till vänster befinner sig exempelvis de som arbetar inom en nationell tidning med stor spridning och längst till höger de som arbetar inom en mindre lokaltidning.

Var de norska journalisterna befinner sig inom det journalistiska fältet, alltså vilken position de har, avgörs av enligt Hovden av personliga attribut och bakgrundsfaktorer som kön, klass och utbildning. Detta i sin tur tenderar att påverka vilken position de får inom fältet och var de arbetar. Precis som i Sverige så visar Hovdens undersökning att Norges journalistkår domineras av journalister med akademikerbakgrund. Den visar också en annan intressant aspekt, de journalister som haft en pappa som arbetat inom journalistik är överrepresenterade inom norska journalistkåren. Om vi kopplar detta till Bourdieus teori innebär det att de med en akademikerbakgrund har ett kulturellt kapital som ger dem en högre position inom fältet. Variabeln kring föräldrars tidigare utbildning har vi också använt oss av i vår undersökning för att identifiera journaliststudenters kulturella kapital inom fältet.

För att få en bild av hur den sociala sammansättningen ser ut bland Nicaraguas journaliststudenter har vi också använt oss av en enkätundersökning där vi ställt frågor kring journaliststudenters bakgrund. Vi har också ställt frågor om journaliststudenters personliga attribut och bakgrund för att kunna urskilja deras positioner inom journalistutbildningens fält.

3.4 Födda i Norden med akademikerbakgrund

Jan Fredrik Hovden är också ansvarig för projektet *Hovdabrekka* som undersöker nordiska journaliststudenter. Under åren 2005, 2008 och 2012 har Hovdabrekka-gruppen skickat ut webbenkäter till journaliststudenter i de nordiska länderna. Webbenkäten är totalt 15 sidor och innehåller 74 frågor om journaliststudenters bakgrund, framtidsvisioner och olika ideal.

I artikeln *The Nordic journalists of tomorrow* summerar fem forskare resultatet av en av Hovdabrekkas webbenkäter som gått ut till journaliststudenter som går första året i Norge, Sverige, Finland och Danmark. I enkäten har frågor ställts för att kunna urskilja den sociala sammansättningen bland journaliststudenter i de nordiska länderna. Några frågor ställts är kön, ålder, utbildningsnivå, pappas utbildningsnivå, tidigare erfarenhet av journalistiskt arbete och vad de vill arbeta med för typ av journalistik i framtiden. Siffrorna visar att andelen kvinnliga journaliststudenter är fler inom alla de nordiska länderna. Mellan 64 och 76 procent av de nordiska journaliststudenterna är kvinnor. Undersökningen visar också att de nordiska journaliststudenterna inte representerar allmänheten när det kommer till etnisk bakgrund. Sverige sticker ut med åtta procent, jämfört med Norge på tre procent, Danmark på en procent och Finland på noll procent. Dessa resultat stämmer också överrens med tidigare Hovdabrekka enkäter som rör nordiska journaliststudenters etniska bakgrund. Om vi kopplar detta till Bourdieu så kan vi se att de nordiska *journalistutbildningarnas fält* inte är tillgängligt för alla beroende på etnisk bakgrund. Ex. är journaliststudenter i Sverige

överrepresenterade av studenter med svensk bakgrund. Om vi kopplar detta till Bourdieu så blir "svenskfödd" ett symboliskt kapital med högt värde inom journalistutbildningens fält. Detta är något vi har tagit med oss och tittat på i vår undersökning av journalistutbildningens fält i Nicaragua. (Hovden et al. 2009)

Artikeln visar att nordiska journaliststudenter utmärker sig när det gäller nivå av tidigare utbildning samt pappas utbildningsnivå. Av de journaliststudenter som tillfrågades så har en hög andel tidigare utbildning. Det skiljer sig mellan länderna, där Norge och Sverige ligger högst med 74 respektive 55 procent av journaliststudenterna har en tidigare utbildning på högre nivå. Danmark och Finland ligger lite lägre med 43 respektive 36 procent. Den andel nordiska journaliststudenter som har en pappa med universitetsstudier är hög i alla fyra länder. Störst andel journaliststudenter med en högutbildad pappa (akademikerbakgrund) är det i Danmark (89 procent). Jämfört med Norges 72 procent, Finlands 53 procent och Sveriges 43 procent. Att siffrorna skiljer sig så mellan de olika länderna förklaras med de nordiska ländernas olika utbildningssystem. (Hovden et al. 2009) Detta är intressant utifrån Bourdieu eftersom majoriteten av journaliststudenter har en akademikerbakgrund. Det ger dem ett högre kulturellt kapital inom fältet. Detta har vi använt oss av i vår undersökning för att urskilja vilket kapital som värderas inom journalistutbildningens fält i Nicaragua.

3.5 Feminisering av den svenska journalistkåren

I artikeln *The Gender of Journalism* analyserar Monika Djerf-Pierre kvinnors inträde i Sveriges journalistkår och hur detta har utvecklats under det senaste århundradet. Till hjälp använder hon Pierre Bourdieus teori om sociala fält. Hon beskriver det sociala fältet som ett system av konkurrerande sociala relationer där individer och institutioner tävlar för samma sak: att få tillträde till positioner och inflytande inom fältet. Vad som står på spel är status och prestige.

Det som är värdefullt och som eftersträvas inom ett givet socialt fält kan anses som olika former av symboliskt kapital. Bourdieu använder inte kön som ett eget fält utan anser att kön är en del av det generella fältet som omger alla andra. Kön kan ses som en del av ett symboliskt kapital som värderas olika inom olika fält. Inom de fält där feminitet har ett negativt symboliskt värde kan en kvinna kompensera genom att förvärva andra former av symboliskt kapital, kulturellt, ekonomiskt och socialt. Detta kan ses som en förklaring till utvecklingen inom den svenska journalistkåren. (Djerf-Pierre, 2007)

Det svenska journalistiska fältet har länge dominerats av män och när kvinnor fick tillträde till fältet så var det till en början enbart inom positioner och områden som ansågs "feminina". De kvinnor som först anträdde det journalistiska fältet i Sverige var både privilegierade och marginaliserade. Marginaliserade i den bemärkelsen att de anträdde ett fält på villkor som var uppsatta av män. Privilegierade eftersom majoriteten av kvinnorna som först fick tillträde kom från en medelklass och hade ofta någon kontakt inom journalistik sen tidigare. (Djerf-Pierre, 2007)

Idag är den svenska journalistkåren jämställd till den bemärkelsen att den procentuella fördelningen inom kåren är jämn. Men det är fortfarande tydliga skillnader mellan könen inom *journalistikens fält*. Högre positioner inom fältet och vissa ämnen som anses ha högt

symboliskt värde inom fältet är fortfarande manligt kodade. Kvinnor har länge haft ett större symboliskt kapital än männen inom fältet då de i högre utsträckning haft utbildning och kommit från medelklass. Detta tyder på att de länge har behövt kompensera sitt kön med andra former av symboliskt kapital.

När frågor kring sociala problem (hälsa, sjukvård) växte sig större under 70-talet blev det naturligt att kvinnor i större utsträckning än män bevakade dessa ämnen, eftersom de ansågs "feminina". Detta är sedan dess ämnen som blivit kvinnligt dominerade. (Djerf-Pierre, 2007)

Inom feminisering finns det två tendenser. Även kön kan ses som ett kapital beroende på hur könsfördelningen i branschen ser ut. Är det en majoritet av män kommer också manliga attribut att värderas, vilket ger mer män ett högre symboliskt kapital. När ett yrke feminiseras tenderar män att överge yrket, ex läraryrket eller hamna på högre poster inom yrket. Yrket får då en lägre status.

Med hjälp av Monika Djerf-Pierres analys av utvecklingen inom den svenska journalistkåren har vi i vår undersökning använt oss av faktorn kön på samma sätt. Vi fann det intressant att undersöka möjliga tendenser utifrån journaliststudenters kön och hur detta påverkar deras position inom journalistutbildningens fält i Nicaragua. Vi har därför valt att, precis som Djerf-Pierre, se kön som en form av symboliskt kapital som avgör vilken position journaliststudenter har inom fältet.

3.6 Del av den latinamerikanska kontexten

Comparing journalism cultures in Latin America: The case of Chile, Brazil and Mexico är en artikel skriven av Claudia Mellado, Sonia V Moreira, Claudia Lagos och María E Hernández som en del av researchen inför Worlds of journalism nationella undersökning och jämförande av kulturer inom journalistik. Artikeln diskuterar, beskriver och jämför olika professionella kulturer och attityder inom journalistik i de latinamerikanska länderna Chile, Mexiko och Brasilien. I artikeln fokuserar de på tre attityder där de mäter hur pass viktiga dessa attityder är för journalisterna i de olika länderna. Först mäter de journalistens roll i samhället, sen dennes kunskap i relation till vad som är sant och vad som är falskt. Sista attitydspunkten rör hur journalisterna reagerar och ställer sig till etiska dilemman. I artikeln går de också igenom vad som kan räknas som bakomliggande faktorer till hur journalisterna i de olika länderna svarar. Detta blir intressant för vår undersökning av journaliststudenterna i Nicaragua då det finns likheter mellan Nicaragua och undersökningens tre länder. Hur deras attityder och bakgrundsfaktorer ser ut kan hjälpa oss att sätta våra analyser och slutsatser i kontext till övriga Latinamerika. (Mellado et al. 2012)

4. Syfte och frågeställningar

Den sociala representationen inom olika yrkesgrupper är en grundläggande demokratisk fråga. Journalistik har en hög maktfaktor i samhället och anses av många som en tredje statsmakt. Det är därför extra viktigt att det är ett yrke som är tillgängligt för alla. Om det är förbehållen en enda social grupp så är detta ett demokratiskt problem. (Nord och Strömbäck, 2012)

I Nicaragua är inte journalistik ett öppet yrke som alla har tillgång till. Tillgången till yrket regleras med en legitimation som kräver att du arbetat som journalist i fem år innan 2001 eller att du avslutat minst tre år på en journalistutbildning. Journalistutbildningen blir på så sätt vägen till ett yrke inom journalistiken.

Vi vill därför undersöka hur den sociala sammansättningen inom gruppen journaliststudenter i Nicaragua ser ut. Hur representativ är gruppen jämfört med allmänheten när det gäller våra undersökningsfaktorer. Som forskningsfråga har vi begränsat oss till:

Hur väl representerar journaliststudenterna i Nicaragua allmänheten när det gäller - kön, klass, religion, etnicitet, utbildning, geografisk spridning och politisk tillhörighet.

5. Metod och material

5.1 Val av metod

Vi har valt att undersöka den sociala sammansättningen hos journaliststudenter i Nicaragua. För att kunna få en så hög generaliserbarhet som möjligt och kunna uttala oss om hela populationen så valde vi en kvantitativ metod. Vi ville få en bred bild av hur gruppen journaliststudenter ser ut i Nicaragua och valde därför att använda oss av en enkätundersökning. Utformningen av enkäten är baserad på tidigare forskning inom ämnet representation även om vi har låtit den aktuella kontexten i Nicaragua påverka frågorna. Frågor om familjens inkomst, klasstillhörighet och etnicitet la vi till efter att ha diskuterat detta med vår översättare och förstått att detta var frågor man i större utsträckning diskuterade och var öppna med i landet jämfört med vad som är västerländsk praxis.

Tidigare enkäter har också inspirerat oss när vi bestämt oss för våra analysenheter, journaliststudenterna i Nicaragua. De har också hjälpt oss att hitta relevanta frågor (variabler) som vi ville få svar på. Dessa frågor har senare fungerat som indikatorer på journaliststudenters representation.

För att få en så hög svarsfrekvens som möjligt och för att få en bättre bild av den aktuella kontexten fann vi det av vikt att vara på plats i Nicaragua. Väl på plats delade vi själva ut alla enkäterna i olika journalistklasser. Detta gjorde det möjligt att svara på frågor kring enkäten på plats och se till att vi fick tillbaka varenda utlämnad enkät, 594 stycken.

Eftersom vi hade skrivit ut alla enkäter så fick vi lägga in alla svar i SPSS manuellt, för att kunna analysera våra resultat. För att utesluta möjlighet till tolkning av svaren har enkäten nästan uteslutande frågor med svarsalternativen ja, nej och olika fallande skalor av intresse och vikt. När vi la in materialet i SPSS hade vi ett utformat kodschema med gemensamma principer för att undvika misstolkning. När vi utförde analyser i SPSS har i de fall det saknade betydelse, tagit bort alternativen inget svar och okodbart. Vi redogör inte heller för dessa alternativ i våra tabeller. (Esaïasson, 2012, 207)

När vi besökt de olika universiteten har vi också intervjuat rektorer på respektive skola. Dessa intervjuer har hjälpt oss med vår förståelse för journalistiken i Nicaragua.

5.2 Urval

Vårt syfte har från början varit att undersöka hur väl journaliststudenter i Nicaragua representerar allmänheten. För att kunna ge en rättvis bild av situationen ville vi ha med så många skolor som möjligt i arbetet. Detta resulterade i kontakt med fem olika skolor när vi åkte från Sverige. Väl på plats i Nicaragua begränsades urvalet pga. av svårigheter med kontakter i ett land som i mindre utsträckning än Sverige använder sig av mail och internet. Vi fick även på plats höra talas om en av de största journalistutbildningarna på universitet UCA som vi då bestämde oss för att vi ville ha med för att få ett så representativt urval som möjligt.

Det slutgiltiga resultatet blev de två populäraste journalistutbildningarna UNAN och UCA, samt den mindre UdeM. Alla tre universiteten ligger i landets huvudstad Managua. UCA och UNAN har rykte om sig att vara två av de högst ansedda universiteten i landet, därför tror vi att det också är de som genererar flest arbeten inom journalistik i framtiden. Det är vanligt att studenter som bor på landet flyttar till en större stad, då de flesta universitet ligger i huvudstaden Managua, alternativt i de två andra större städerna, Leon och Granada.

Eftersom alla universitet i vår undersökning skiljer sig åt på väsentliga punkter såsom terminsavgifter, inträdesprov och statlig finansiering öppnar det upp för att undersöka hur representationen ser ut inom de olika journalistutbildningarna i landet. För en redovisning av vårt urval följer här en kortare definition av hur de olika universiteten skiljer sig åt.

UdeM- Universidad de Managua

UdeM är ett privat universitet som inte får någon finansiering via staten. Totalt går det 1308 journaliststudenter på UdeM i Managua. Alla studenter betalar en grundavgift per månad som varierar mellan 530 och 1300 Cordoba beroende på form av stipendium. 71 procent av eleverna på UdeM har stipendium som finansierar mellan 10 och 100 procent av utbildningen. Med det vanligaste stipendiet betalar eleverna 800 Cordoba i månaden. Det motsvarar 9 600 Cordoba på ett år. Utdelning av stipendier sker via intervjuer. (Morales, 2014)

UCA- Universidad Centroamerica, Managua

UCA är ett privat universitet som kräver att alla elever gör ett inträdesprov. Under 2014 utbildar sig 640 elever vid universitetets kommunikationsutbildning. Ett år på UCA kostar 23 800 Cordoba (900 dollar) i terminsavgifter. Får eleverna ett fullt stipendium är årsavgiften 800 Cordoba (30 dollar). Hur pass stort stipendiet blir baseras på studentens

studieprestationer. 70 procent av eleverna på skolan har någon form av stipendium, det vanligaste är att ha mellan 50 och 75 procent stipendier. Då kostar utbildningen mellan 11 900 och 6 000 Cordoba om året. (Goméz, 2014)

UNAN- Universidad National Autónoma de Nicaragua, Managua

UNAN är ett statligt universitet som kräver inträdesprov för alla elever. Det är högt tryck på att komma in, av de 250 som klarade inträdesprovet så var det 100 som kom in på utbildningen. På universitetet går sammanlagt över 36 000 studenter, 542 av dem är journaliststudenter. Eleverna betalar endast 200 cordoba (motsvarar c. 50 svenska kronor) per termin. De har ett stipendium som finansierar boende på skolans område. (Bermúdaz, 2014)

5.3 Fördelningen av enkäten mellan universiteten

Majoriteten av universiteten i Nicaragua är privata. Det finns offentliga alternativ men de är inte lika många och av de som erbjuder journalistutbildningar så var majoriteten av universiteten privata. Det blir därför mer representativt att välja två privata universitet och ett offentligt.

Eftersom antalet journaliststudenter skiljer sig mycket mellan skolorna (UCA:542 studenter, UNAN:640 studenter, UdeM:1308 studenter) har vi anpassat mängden enkäter till mängden journaliststudenter som går på varje universitet. Detta har vi gjort för att enkäten ska kunna vara representativ för de enskilda universiteten. Ett problem i urvalet skulle kunna vara åldrar och årskurser men eftersom klasserna blir mindre och färre allteftersom utbildningen blir längre så kan fördelningen inte heller bli jämn för klasserna och åldrarna. Att ha färre fjärde års elever blir snarare mer representativt för urvalet eftersom det på utbildningarna finns färre av dem.

Eftersom vi valde att dela ut våra enkäter på plats och genom det också fick tillbaka alla enkäter vi delade ut fick vi också en 100 procent svarsfrekvens. Det som dock kan räknas som ett bortfall i svarsfrekvensen är de elever som eventuellt inte närvarade vid utdelningen av enkäten. Detta borde dock ha marginell påverkan.

5.4 Metodutvärdering

Begreppsvaliditeten

För att ta fram våra operationella indikatorer har vi använt oss av tidigare forskning och definierat begrepp som kan ge oss svar på hur den sociala sammansättningen ser ut. Det finns därför ett nära samband mellan våra representationsindikatorer och vad som testas av tidigare forskning. Vi har till stor del använt oss av tidigare forskning och tidigare tillvägagångssätt, både i vår teoretiska grund och i hur vi byggde vår enkät för att försäkra oss om begreppsvaliditeten. Närheten mellan vår teoretiska definition och vår operationalisering är genom detta redan testad många gånger om. Eftersom enkäter av denna typ, med liknande frågor och teoretiska definitioner, använts många gånger tidigare minskar också det risken för systematiska fel. (Esaiasson et al. 2012, 59-60)

Resultatsvaliditeten

Vår operationalisering är tidigare testad inom Norden. För att förbättra vår reliabilitet har vi varit på plats, delat ut och hämtat in enkäten. I överföringen till SPSS har vi haft tydligt

uttalade kodningsprinciper. Därefter analyserar vi datamängden vi samlat in och visar upp våra resultat i tabeller. Vad som kan inverka negativt på vår resultatsvaliditet är enkätens översättning till spanska och att de frågor vi använde oss av från tidigare forskning har varit anpassade till en nordisk kontext. (Esaïasson et al. 2012)

Eftersom båda enkätundersökningarna Hovdabrekka och Journalist 2011 har genomförts i stor utsträckning under flera år sedan 2005 så ansåg vi det lämpligt att utgå från dessa frågor i vår egen undersökning. Flera av frågorna är dock skrivna för att passa en nordisk kontext och vi har därför fått formulera om några frågor och svarsalternativ för att enkäten ska passa Nicaraguas journaliststudenter och deras aktuella kontext bättre.

Ursprungligen skrev vi enkäten på svenska och översatte den sen till engelska. Efter det har Alvaro Foresti, Studierektor för ämnet spanska på intuitionen för språk och litteratur, vid Göteborgs universitet, översatt enkäten till spanska. Vi har också fått hjälp av översättare på plats, Wilman Bervis, läst och hjälpt oss ändra frågorna så de passar Nicaraguas kontext bättre. Trots det har det uppkommit en del svårigheter med översättning som var svåra att förutse eftersom vi själva inte har tillräcklig spanskakunskap. Spanska i Nicaragua och spanska i Europa skiljer sig åt och kan skapa språklig förvirring. Detta är en punkt som kan påverka vår validitet negativt.

I efterhand har det också tillkommit frågor som hade varit av relevans att ha med i enkäten såsom frågor om vilka studenter som har stipendier och i vilken form de har dem. Det finns också frågor i enkäten vi skulle ha gjort om, ifall vi haft möjligheten:

Fråga 2: födelseår/ålder. Här har många av de svarande skrivit sin ålder, och andra sitt födelseår. Vid införandet av datamängden i SPSS skrev vi därför om de som fyllt i sin ålder till födelseår. Detta har vi gjort efter en tabell i vår kodbok för att undvika individuella tolkningar.

Fråga 27: om journaliststudenternas religiösa tillhörighet. I efterhand har vi skrivit om svarsalternativet Roman Catholic, till katolicism.

Fråga 29: om journaliststudenters familjs samlade månadsinkomst. Denna fråga använder sig av ordet "representado", ett ord som kan böjas i futurum och därför skulle kunna tolkas som en önskan om vad familjen kan tjäna. När studenterna har fyllt i detta alternativ och samtidigt fyllt i sin klasstillhörighet som arbetarklass har vi istället fyllt i värdet 99, okodbart.

Fråga 30: om journaliststudenternas klasstillhörighet. Här måste det noteras att klasstillhörighet är en subjektiv bedömning, alltså upplevd klasstillhörighet. Definitionen på Nicaraguanska klasstillhörigheter är svår att gå till botten med och vi låter därför denna fråga enbart vara en subjektiv bedömning av den egna klasstillhörigheten.

Fråga 26: om journaliststudenters politiska tillhörighet. I fråga 26 har vi haft alternativet jag avstår. I efterhand har vi tänkt på att detta skulle kunna uppfattas som att avstå från att rösta men också att de avstår från att besvara vår fråga.

Innan vi delade ut enkäterna på plats i klassrummen gick vi igenom frågorna och förklarade eventuella missförstånd för att förbättra svaren. Trots detta har det uppstått missförstånd vissa enkäter har inte blivit rätt ifyllda. Om en fråga enbart var besvarad till 40 procent

kodade vi in frågan under 99, okodbart. På detta sätt kunde vi veta att vi tolkade datamängden på samma sätt. Trots att vi var noga med att tolka enkäterna på samma sätt kan detta påverka vår resultatsvaliditet.

Övriga problem i enkäten gäller uppbyggnaden av våra skalor. Dessa har istället för stigande skrivits ut som fallande, något som kan ha skapat svårigheter med ifyllandet. De frågorna som skalorna gäller har haft många alternativ och det var tydligt i kodningen att många av studenterna tappade intresset. Detta rör bara den andra gruppen och inte våra frågor om representation. Även här skulle vi ha tänkt om och strukit många av frågorna.

5.5 Intern och extervaliditet

Vi har hela tiden strävat efter att få ett så representativt urval som möjligt för att kunna uttala oss om vår population. En viktig faktor som kan påverka vår inre validitet är översättningen av vår enkät. Eftersom ingen av oss pratar flytande spanska så har vi fått överlåta översättningen till någon annan vilket också gör att vi själva inte har full kontroll. För att ändå säkerställa vår validitet har vi fått den översatt av Alvaro som är studierektor för ämnet spanska och duktig på språk. Vi har även fått kontrollerad ytterligare en gång av en spankstalande i Nicaragua, vår översättare, för att kunna säkerställa validiteten. (Esaiasson et al. 2012, 58)

Reliabilitet

Vi har under våra analyser gjort reliabilitetstest i vårt SPSS råmaterial. (Esaiasson et al. 2012, 207) Datamängden har då stämt och därför anser vi oss ha en god reliabilitet i uppsatsen. (Esaiasson et al. 2012, 63) Vad som kan påverka reliabiliteten i uppsatsen är samma saker som skulle kunna ha påverkat resultatsvaliditeten såsom språket, den tidigare nordiska kontexten, frågor vi gärna hade ställt efterhand och frågor vi hade formulerat om.

6. Resultat och analys

För att kunna undersöka journaliststudenternas representation av allmänheten i Nicaragua har vi som källa använt INIDE, Nicaraguas motsvarighet till Statistiska Centralbyrån. Dessa siffror kommer från deras senaste undersökning av allmänheten som skedde 2005. Att dessa undersökningar har upphört under Daniel Ortegas tid vid makten är ett bevis på den minskning av insyn som har skett under de senaste åren. Undersökningarna från INIDE har sina brister eftersom en stor del av befolkningen inte deltagit och mörkertalet då blir större än vad som hade varit eftersträvänsvärt.

“Sociala fält i Bourdieus mening kan överlappa varandra, och större fält kan likt kinesiska askar inrymma mindre delfält”

(Broady, 1991, 269)

6.1 Olika journalistutbildningar - olika sociala fält

I Nicaragua finns det olika journalistutbildningar och vi har valt att undersöka tre av dem. De tre utbildningarna har olika positioner inom journalistutbildningens fält och vi har därför underlättat genom att dela in journalistutbildningens fält i tre olika fält. Inom respektive skola, alltså respektive fält, existerar olika former av symboliskt kapital.

Journaliststudenterna i Nicaragua befinner sig alla inom olika sociala fält, genom de olika förutsättningar som krävs för att komma in på respektive skola. Studenternas möjlighet att komma in på skolorna och vilka sociala positioner de får inom detta fält beror på deras habitus, vad de har med sig innan de börjar på utbildningen. Delar av detta habitus är både deras tidigare ekonomiska kapital och kulturella kapital eftersom att vissa av skolorna har höga terminsavgifter och andra har prov som kräver en viss typ av kunskap. Dessa tillsammans avgör om eleverna kommer kunna börja på de mer prestigefyllda, lite dyrare universiteten eller om de kommer söka sig till en lite enklare utbildning. Med hjälp av Pierre Bourdieus teorier vill vi undersöka journaliststudenternas representation inom skolorna och vilka journaliststudenter som har tillgång till de olika sociala rummen som skolorna består av.

Bourdies teorier om fält, speciellt hans intresse för olika institutioner inom utbildningsväsendet är i stor utsträckning baserat på det franska utbildningssystemet och dess syn och användning av kultur. Finkultur i Frankrike är i mycket större utsträckning utvecklad och begränsad till en överklass, medan den i Sverige även innefattar medelklassen (Broady, 1991, 301). I Nicaragua existerar inte tankar om finkultur ur detta europeiska synsätt, eftersom landet länge kämpat med större frågor såsom demokrati och fattigdom. Därför kommer vår definition av begreppet nedärvt kulturellt kapital, i form av habitus, menas mer som en syn på traditioner och en strävan efter att nå större ekonomisk frihet.

Nicaragua har länge varit kontrollerat av andra länder. Bland annat har USA haft stort inflytande över makten i landet under större delen av 1900-talet. Detta är något som påverkat befolkningen i stort och tillgång till olika fält.

Det ska noteras att när vi diskuterar utbildningens kulturella kapital så skiljer sig även detta från ett europeiskt skolsystem. Utbildningsnivåerna och längden för studier är i Nicaragua

kortare än i Europa. Jämförelsen däremellan kommer vi därför göra med Nicaragua mått mätta höga/låga utbildningsnivåer. Detsamma gäller när vi ser på journaliststudenters socioekonomiska bakgrund och jämför detta med allmänheten. Då kontexten är en helt annan än den svenska och europeiska så är det inte säkert att olika klasstillhörigheter har samma innebörd som den vi är vana vid. Det blir därför en svårighet att tolka olika klasstillhörigheter och något att problematisera i vår analys.

Det är relevant att ständigt ha i åtanke att universiteten består av olika sociala fält som kräver olika kapital av sina studenter. Nedan följer en överblick över de skolor vi har använt oss av och vad som skiljer dem åt.

UNAN- Universidad National Autónoma de Nicaragua, Managua

Är ett statligt universitet som kräver inträdesprov för alla elever. Eleverna betalar endast 200 Cordoba (motsvarar c. 50 svenska kronor) per termin. På journalistutbildningen tar 60 procent examen efter 5 år. 32 procent tar examen, men efter mer än 5 år och 8 procent tar inte examen från utbildningen. Förklaringen till att så många tar examen, jämfört med de andra universiteten, är enligt Lesbia Bermúdaz att de som kommer in på skolan är motiverade. Det kan också förklaras genom att UNAN är det universitet som har lägst terminsavgift. Det är högt tryck på att komma in, av de 250 som klarade inträdesprovet så var det 100 som kom in på utbildningen.

På universitetet går sammanlagt över 36 000 studenter, 542 av dem är journaliststudenter. 60 procent av eleverna på journalistutbildningen är kvinnor. Journalistutbildningen på UNAN har funnits i 7 år, och institutionen har nyligen gjort om den. De studenter som går 3-5 året går den gamla utbildningen (Filología y Comunicación), medan studenter i år 1 och 2 går den nya varianten (Comunicación para el Desarrollo). Den gamla var mer fokuserad på språk, och den nya är fokuserad kring fyra områden: kultur, kommunikation, PR och journalistik.

Studenter kan få internt eller externt stipendium. Det interna stipendiet täcker boende och mat, och gäller för studenter som har en svår ekonomisk situation. Det externa stipendiet är en summa pengar, som går till studenter som har bra betyg. På den nya journalistutbildningen (årskurs 1-2) har 80 elever stipendium. 5 studenter har internt stipendium, och 75 studenter har externt. På gamla utbildningen (årskurs 3-5) har 89 personer stipendium. 18 studenter har internt stipendium och 71 personer har externt stipendium. (Bermúdaz, 2014)

UCA- Universidad Centroamerica, Managua

Universidad Centroamerica, UCA, är ett privat universitet som kräver att alla elever gör ett inträdesprov. Trots att universitetet är privat får de sex procent av sin inkomst från staten. Denna siffra går sedan till att finansiera stipendier för de elever som söker. Ett år på UCA kostar 23 800 Cordoba (900 dollar) i terminsavgifter. Får eleverna ett fullt stipendium är årsavgiften 800 Cordoba (30 dollar), detta baseras på elevens studieprestationer. 70 procent av eleverna på skolan har någon form av stipendium, det vanligaste är att ha mellan 50 och 75 procent stipendier. Då kostar utbildningen mellan 11 900 och 6 000 Cordoba om året. (Mellan 990 och 500 Cordoba i månaden)

Under 2014 utbildar sig 640 elever vid universitetets kommunikationsutbildning och cirka 80 procent av skolans elever avslutar den fyraåriga utbildningen. En siffra som inte är ovanlig för de dyrare, privata universiteten. (Gomez, 2014)

UdeM- Universidad de Managua

UdeM är ett privat universitet som inte får någon finansiering via staten. Det finns dock en lag som säger att de privata ägarna måste återinvestera en del av vinsten i universitetet. Denna återinvestering finansierar bland annat stipendier och underhållning av lokaler samt utrustning. Övriga kostnader finansierar med hjälp av en avgift från studenterna. Totalt går det 1308 journaliststudenter på UdeM i Managua. Studenterna är uppdelade mellan olika veckodagar. Studenterna är indelade i olika grupper utefter olika förutsättningar. En grupp studenter går måndag till fredag (15 timmar/vecka) och den sammanlagda utbildningen är då fyra år. De studenter som arbetar på veckodagarna alternativt bor utanför huvudstaden går kvällar och helger och den sammanlagda utbildningen är då fem år. Det går flest studenter på helgerna.

Alla studenter betalar en grundavgift per månad som varierar mellan 20 och 48 US dollar beroende på form av stipendium. 71 procent av eleverna på UdeM har stipendium som finansierar mellan 10 och 100 procent av utbildningen. Utdelning av stipendier sker via intervjuer. Med det vanligaste stipendiet betalar eleverna 800 Cordoba i månaden. Det motsvarar 9 600 Cordoba på ett år. 30 % av eleverna på UdeM avslutar sin utbildning. (Morales, 2014)

6.2 Kön

- Analys och resultat

Utifrån Pierre Bourdieus teori om sociala fält, där vissa typer av symboliskt kapital värderas högre än andra, har vi valt att se journalistutbildningen i Nicaragua som ett fält. Inom fältet befinner sig journaliststudenter, med olika habitus och olika symboliskt kapital. Symboliskt kapital kan exempelvis vara kulturellt, ekonomiskt eller socialt. Enligt Bourdieu kan kön ses som en form av symboliskt kapital. Vilket symboliskt kapital kön har, värderas olika inom olika fält. För att kunna urskilja vilka positioner och habitus som existerar inom *journalistutbildningens fält* har vi därför valt att se på hur kön är fördelat. (Broady, 1991)

Av journaliststudenterna i Nicaragua är en klar majoritet kvinnor. Vår undersökning visar att 64 procent är kvinnor och 36 procent män. Jämfört med allmänheten i Nicaragua är kvinnor överrepresenterade bland journaliststudenter. Bland allmänheten är 51 procent kvinnor och 49 procent män.

Tabell 1: Könsfördelning bland journaliststudenter och allmänheten i Nicaragua (procent)

	Journaliststudenter	Allmänheten
Kvinna	64	51
Man	36	49
	N=588	N=5142098
Fråga: "Kön?"		

Med tanke på att Nicaragua är ett väldigt religiöst och till stor del traditionellt land så hade vi med vårt "utanförperspektiv" inte förväntat oss att kvinnor skulle vara överrepresenterade bland journaliststudenter i Nicaragua. Däremot följer dessa siffror en trend vi kan se internationellt. Tidigare forskning bland nordiska journaliststudenter visar att kvinnor är överrepresenterade inom journalistutbildningar även där. När det kommer till journalistkåren så visar siffror i många länder på en jämställd yrkesgrupp. I Worlds of Journalism's undersökning med 18 olika länder finns två Latinamerikanska länder representerade, Brasilien och Chile. Även i de länderna verkar trenden följa samma linje. I undersökningen är 61 procent av de tillfrågade journalisterna i Chile kvinnor och 45 procent i Brasilien (Hanitzsch och Hanusch, 2012) Inom både Sverige och Norge är journalistkåren idag jämställd. Detta verkar vara en utveckling vi kan se runt om i världen och visar en utveckling mot en nationell feminisering av journalistyrket.

Tidigare forskning visar att kvinnliga journalister varit underrepresenterade inom journalistiken i Sverige de senaste hundra åren. Det är först idag som journalistiken i Sverige är jämställd. Eftersom Nicaragua är ett land med en historik av kvinnoförtryck och våld mot kvinnor så kan vi anta att journalistkåren i Nicaragua inte alltid varit jämställd. (UD, 2012) Tvärtom tror vi att det precis som i Sverige tidigare varit ett fält där det manliga könet värderats som ett symboliskt kapital. Om vi utgår från att *journalistutbildningens fält* i Nicaragua tidigare dominerats av män skulle det innebära att maskulinitet fortfarande är ett symboliskt kapital som värderas högre än det kvinnliga.

Forskning kring utvecklingen inom den svenska journalistkåren visar att kvinnor länge behövt kompensera sitt kön med andra former av symboliskt kapital för att kunna ta en plats inom det journalistiska fältet. De kommer i högre grad än männen från medelklass och har en formell utbildning. För att erövra positioner inom ett fält som länge dominerats av män behöver kvinnor alltså utveckla strategier. Om Nicaraguas journalistiska fält, precis som i andra länder, länge dominerats av män och det manliga könet värderas som ett högt symboliskt kapital skulle det innebära att kvinnor behöver erövra andra former av kapital för att få tillträde, ex. utbildning. Våra resultat visar att kvinnor utbildar sig till journalister i större utsträckning än män, vilket då kan tolkas som att de behöver det kulturella kapitalet (utbildning) för att få tillträde till ett framtida yrke inom journalistik. Men hur ser det ut inom det journalistiska fältet i Nicaragua? För att få svar på den frågan har vi tittat närmre på huruvida kön har betydelse för vilka journaliststudenter som arbetat som journalister innan utbildningen.

Tabell 2: Tidigare erfarenhet av journalistiskt arbete (procent)

	Kvinnor	Män
Ja	7	17
Nej	93	83
	N=378	N=210

Fråga: Hade du erfarenhet av journalistiskt arbete innan du påbörjade nuvarande journalistutbildning?
N = 588

Vår undersökning visar då att männen inom journalistutbildningen i högre grad än kvinnor arbetat som journalister tidigare. (Se tabell 2) Totalt har 17 procent av männen arbetat som journalister innan påbörjad utbildning, jämfört med 7 procent av kvinnorna.

Detta resultat kan tolkas som att det manliga könet värderas som ett högre symboliskt kapital inom det journalistiska fältet eftersom fler män utan utbildning har tillgång till yrket. Det är inte lika vanligt att kvinnor utan utbildning har arbetat som journalister, vilket förklarar vår teori om att kvinnor behöver erövra andra typer av symboliskt kapital, i detta fall utbildning.

Detta är också ett resultat som indikerar att alla redaktioner inte följer legitimationen som kontrollerar journalistiken i Nicaragua. För att få arbeta som journalist krävs minst tre år på en journalistutbildning eller att en arbetat som journalist i minst fem år innan 2001 (Colegio de Periodistas, 2014). Att 17 procent av männen och 7 procent av kvinnorna trots detta har arbetat som journalister innan utbildningen indikerar att journalistyrket i praktiken kanske inte är så kontrollerat som i teorin.

Könskodade ämnen

Ett resultat av ett maskulint kodat fält har i Sverige visat skillnader mellan olika ämnen och områden inom journalistiken. De ämnena med hög status inom samhället, och ett högt symboliskt kapital inom journalistiken, domineras i större utsträckning av män. Vi har därför valt att se närmre på hur olika ämnesområden skiljer sig mellan könen inom *journalistutbildningens fält* i Nicaragua.

Tabell 3: De fyra vanligaste ämnena

	Kvinna	Man
Nyheter (nationella)	17	8
Fattigdom/socialpolitik	28	16
Kultur	10	7
Sport	2	19
Övriga ämnen(under 10%)	43	50
	N=337	N=180

Fråga: Om du fick välja fritt: vilket tema/fält vill du helst arbeta inom som journalist? Välj ett

Vår undersökning visar att kön spelar roll för vilket ämne man helst vill arbeta med i framtiden (Se tabell 3). Kvinnor vill i högre utsträckning än män arbeta med ämnet fattigdom/socialpolitik, mänskliga rättigheter och nationella nyheter. Män vill i högre utsträckning än kvinnor arbeta med ämnet sport.

Kvinnor vill i högre grad än män arbeta med rättvisefrågor. Om vi kopplar detta till tidigare forskning om utvecklingen inom Sveriges journalistkår kan vi se liknande tendenser. Socialpolitik har sedan 70-talet varit ett kvinnligt dominerat ämne inom den svenska journalistiken. Monika Djerf-Pierres förklaring till detta är att män sällan "behöver göra skillnad" inom journalistiken, de har en redan en position med ett högt symboliskt kapital inom fältet (Djerf-Pierre, 2007). Att "göra skillnad" är å andra sidan något som kvinnor förväntats göra det senaste århundrandet för att kompensera för avsaknaden av det symboliska kapitalet och ge legitimitet till sin plats inom det offentliga rummet. Utifrån detta kan vi se att Nicaraguas journalistik verkar ha en liknande utveckling.

6.3 Klass och inkomst

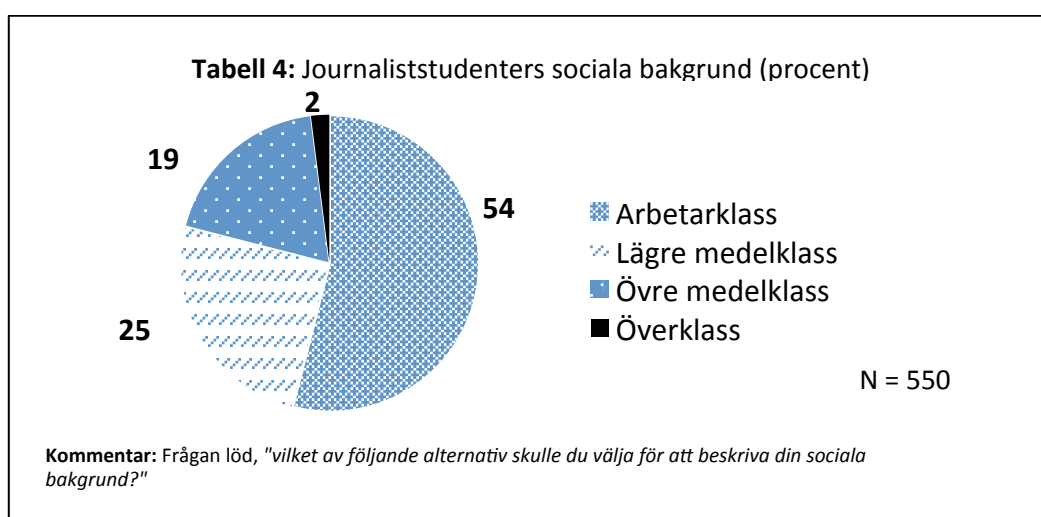
- Analys och resultat

Enligt Bourdieu är klass, precis som kön, inte ett eget socialt fält. Klass är snarare en del av det generella fält som omger alla andra fält. Det kan ta sig uttryck i olika former av kapital som värderas olika inom olika fält (Broady, 1991). För att undersöka hur väl journaliststudenter representerar allmänheten och vilka som har tillträde till *journalistutbildningens fält*, har vi använt oss av deras klassbakgrund för att urskilja olika positioner inom fältet. Enligt Bourdieu är klass inte bara knutet till inkomst (ekonomiskt kapital), utan även andra faktorer som utbildning (kulturellt kapital). För att kunna urskilja journaliststudenters klasstillhörighet har vi därför funnit det relevant att se till olika faktorer. Dessa är klasstillhörighet, inkomst och utbildning. I denna del behandlar vi de olika faktorerna och utifrån Bourdieu försöker vi definiera journaliststudenters positioner inom *journalistutbildningens fält*.

Klass – en subjektiv bedömning?

Nicaragua är ett land med en turbulent politisk historia och flera naturkatastrofer. Till en följd av detta lever en stor del av befolkningen i fattigdom. Majoriteten av den arbetsföra befolkningen i Nicaragua är främst sysselsatt inom den offentliga sektorn, jordbrukssektorn och industrin. De tre sektorerna innebär ett slitigt arbete för lite pengar. En medelinkomst inom dessa sektorer ligger mellan omkring 2000 och 5000 Cordoba. (Sveriges ambassad, 2014) Den totala medelinkomsten i landet är dock 5264 Cordoba. (INIDE, 2005)

I vår undersökning ställde vi frågan hur journaliststudenter själva uppfattar sin sociala bakgrund och fick en klar majoritet som svarade alternativet *arbetarklass* (Se tabell 4).

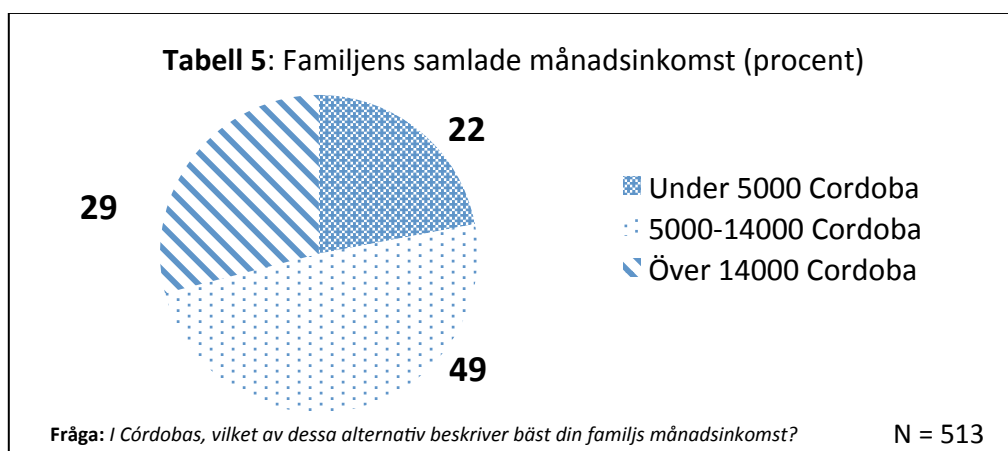

Över hälften av journaliststudenterna uppfattar sig som arbetarklass. Dessa siffror avviker från vad vi förväntade oss eftersom att majoriteten av universiteten tar ut en skolavgift. Vi är också medvetna om vårt "utanförperspektiv" i den här frågan. I Sverige har vi förmodligen en helt annan definition av klasstillhörighet, vilket gör det svårt att tolka dessa siffror. Vi fann

det därför nödvändigt att jämföra med ytterligare en variabel: journaliststudenters familjs samlade månadsinkomst.

Höginkomsttagare vanligare än låginkomsttagare

Majoriteten av journaliststudenterna har en familj vars samlade månadsinkomst ligger mellan 5000 och 14000 Cordoba. Jämfört med allmänheten är detta en hög månadsinkomst, eftersom att majoriteten av den arbetsföra befolkningen tjänar mellan 2000 och 5000 Cordoba. I Nicaragua råder dessutom hög arbetslöshet och undersysselsättning. Enligt FN:s siffror levde nästan 40 procent av befolkningen under fattigdomsgränsen år 2011. Detta innebär att det finns ett stort mörkertal att ta hänsyn till. (UD, 2012)

Att hälften av journaliststudenterna definierar sig som arbetarklass men har en samlad inkomst som ligger över majoriteten av den arbetsföra befolkningen kan förklaras med att klassbegreppet är knutet till den politiska kontext Nicaragua befinner sig i. Sedan 2006 är det styrt av partiet FSLN som grundar sig i en socialistisk och folklig rörelse. Socialismen är väldigt närvarande i Nicaragua och man hyllar socialistiska ledare och förebilder. På så sätt kan vi tolka detta som att det anses vara "fint" att tillhöra arbetarklass, och att begreppet arbetarklass i den bemärkelsen inte är knutet till inkomst. Landets president, Daniel Ortega, har sedan 2006 genomfört flera sociala reformer i landet så detta kan även tolkas som att Nicaraguas arbetarklass genomgått en klassresa och ökat sina inkomster (UD, 2012).

Ett intressant resultat (se tabell 5) är att andelen journaliststudenter med en samlad månadsinkomst över 14000 Cordoba är att det är fler journaliststudenter med en månadsinkomst under 3000 Cordoba. Det finns alltså fler journaliststudenter inom *journalistutbildningens* fält som kan anses som höginkomsttagare än låginkomsttagare. Om vi jämför med allmänheten så tjänar majoriteten av befolkningen under 5000 Cordoba. Detta tyder på att journaliststudenter har en högre familjeinkomst än genomsnittet i Nicaragua. På så sätt representerar de i låg grad allmänheten när det gäller ekonomiskt kapital.

Om vi ser *journalistutbildningens* fält utifrån Bourdieu så kan vi tolka våra siffror som att ett ekonomiskt kapital värderas högt inom fältet. De journaliststudenter med ett ekonomiskt kapital premieras, vilket innebär att ett ekonomiskt kapital också ger bättre förutsättningar för att träda in på fältet. Detta avgör vilka som beviljas tillträde till *journalistutbildningens*

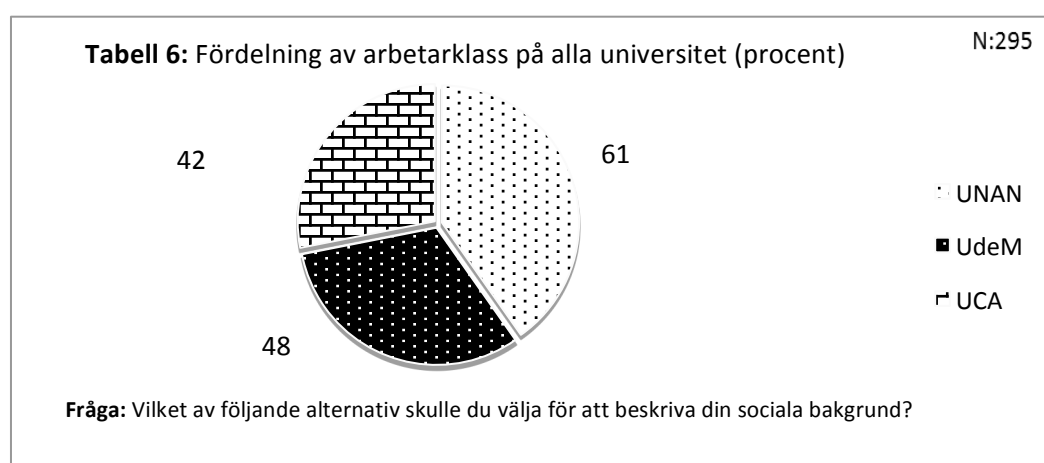
fält och utelämnar en stor del av befolkningen. Framförallt utelämnar detta de som är arbetslösa och hamnar utanför statistiken.

I Nicaragua är det vanligt med tidiga graviditeter, de har den högsta andelen tonårsgraviditeter i Latinamerika och det är olagligt att göra abort (UD, 2012). Därför är det vanligt med många barn, vilket påverkar de ekonomiska förutsättningarna och möjligheterna att kunna betala för barnens skolgång.

En förklaring till varför journalistutbildningens fält domineras av ett högt ekonomiskt kapital är universitetens avgifter. Två av de tre universiteten vi har undersökt, UCA och UdeM, är privata universitet och majoriteten av eleverna som går där betalar en månadsavgift. Båda universiteten delar dock ut stipendier, men för att få dessa ställs höga krav på studenters kulturella kapital och de flesta stipendier finansierar bara delar av skolavgiften. På exempelvis UdeM har majoriteten av eleverna ett stipendium som ger en månadsavgift på 800 Cordoba. Detta motsvarar nästan en tredjedel av en jordbruksarbetares medelinkomst i Nicaragua. Vi kan dra slutsatsen att det krävs ett högt ekonomiskt kapital för att kunna delta på journalistutbildningens fält. Men vi kan också se skillnader mellan de olika universiteten. Vi har därför funnit det relevant att jämföra de tre olika universiteten och utgå från dem som tre olika sociala fält som kräver olika symboliskt kapital.

Socioekonomisk bakgrund – knutet till olika universitet

Hälften av journaliststudenterna inom journalistutbildningens fält definierar sig som arbetarklass. För att få en bild av hur klasstillhörighet skiljer sig mellan de olika universiteten har vi jämfört hur många som uppfattar sig som arbetarklass inom respektive universitet. (Se tabell 6) Då kan vi se att UNAN utmärker sig med 60 procent jämfört med en något lägre på UdeM och UCA.

Detta kan förklaras med att UNAN är det offentliga universitetet med lägst terminsavgift vilket ger en större tillgång till utbildningen. Trots det kräver inträdesproven ett stort kulturellt kapital i form av kunskap.

För att se på de olika universiteten som separata fält där journaliststudenters ekonomiska kapital kan vara avgörande har vi jämfört familjs samlade månadsinkomst mot vilket universitet de går på (Se tabell 7). Majoriteten av studenterna inom alla universiteten en samlad månadsinkomst mellan 5000 och 14000 Cordoba. Men det är när vi ser på siffrorna i de andra två kategorierna som det blir intressant. De visar att det går fler journaliststudenter på det offentliga universitetet (UNAN) med en samlad månadsinkomst under 5000 Cordoba än på de andra privata universiteten, UdeM och UCA. De visar också att det går fler journaliststudenter med en samlad månadsinkomst över 14000 Cordoba på de privata universiteten, och en betydligt lägre andel på det offentliga.

Tabell 7: Familjs samlade månadsinkomst inom respektive universitet (procent)

Skola	Under 5000	5000–14000	Över 14000	Totalt
UNAN	30	52	18	100
UdeM	20	48	32	100
UCA	17	48	35	100

Fråga: I Córdoba, vilket av dessa alternativ beskriver bäst din familjs månadsinkomst?

Kommentar: När vi jämförde variablerna månadsinkomst och skola fick vi ett samband på 0,116 enligt Cramers V och en signifikans på 0,008

N = 509

En förklaring till varför det ser ut så här kan vara att de olika skolorna har olika inträdeskrav och olika skolavgifter. UCA är den skola som utmärker sig mest. De har flest journaliststudenter som har en samlad inkomst över 14000 Cordoba och minst journaliststudenter med en inkomst under 3000 Cordoba. På UNAN är det nästintill gratis, det kostar 400 Cordoba om året. Men då ställs höga krav på studenter i form av intagningsprov. Av flera tusen sökande tar journalistutbildningen in hundra elever per termin. Även UCA och UdeM erbjuder ett antal stipendier som finansierar hela skolavgiften, men även då ställs höga krav på studentens kunskaper i form av antagningsprov och intervjuer. Vilket leder oss in på nästa kapitel, om utbildning och kulturellt kapital.

6.4 Utbildning

- Analys och resultat

För att kunna urskilja vilket kulturellt kapital som har värde inom journalistutbildningens fält har vi använt oss av journaliststudenters föräldrars utbildningsbakgrund. De journaliststudenter med föräldrar som är högutbildade har ett annat kulturellt kapital än de med föräldrar utan utbildning.

Enligt den senaste statistiken från INIDE i en undersökning som är gjord med befolkningen över tio år så är den vanligaste utbildningsnivån den obligatoriska skolgången, ett till sex år. Undersökningen från INIDE visar också att 20 procent av befolkningen inte har någon utbildning alls. Detta stämmer överens med siffror från FN:s ekonomiska kommission för Latinamerika och Karibien (CEPAL) från december 2012 som uppgav att analfabetismen bland allmänheten i Nicaragua uppgår till 30 procent (UD, 2012).

Bland journaliststudenternas föräldrars avslutade utbildning är även där den obligatoriska skolgången 1 till 6 den vanligaste utbildningsnivån. Däremot går det att se stora skillnader på hur studenternas föräldrars utbildningsnivåer och allmänhetens utbildningsnivåer ser ut när det gäller universitetsstudier, 27 till 30 procent jämfört med allmänhetens 7 procent. En annan viktig skillnad är kategorin Ingen utbildning där de journaliststudenter som har föräldrar utan utbildning endast är 6 procent, jämfört med allmänhetens 20 procent (Se tabell 8).

Tabell 8: Utbildningsnivåer

	Journaliststudenters föräldrar		Allmänheten
	Mamma	Pappa	Kvinnor och män
Ingen utbildning	4	6	20
1-6 år	55	48	44
7-11 år	14	13	27
Universitet	27	30	7
Ingenmamma/pappa			
a	1	4	-
Övrigt	-	-	2
	N=561	N=521	N=3895447

Fråga: Vilken är den högsta nivå av utbildning som din fader respektive moder avslutat?

Källa: INIDE statistik från 2005, Características Económicas

Enligt Pierre Bourdieus teorier om hur agentens habitus formar möjligheterna till inträde i olika sociala fält kan man se till siffrorna om olikheter mellan journaliststudenternas akademiska bakgrund och allmänhetens akademiska nivåer och konstatera att de som

påbörjar en journalistutbildning i högre grad kommer från en akademisk bakgrund. Detta innebär att det sociala fält som journalistutbildningarna utgör inte är lika tillgängliga för alla i Nicaragua. Journalistiken är enligt Bourdieu ett erkänt "maktfält" (Broady, 1991). Det är därför av vikt för demokratin att det journalistiska yrket är tillgängligt för alla.

Det kulturella kapitalet kan delvis vara nedärvt från föräldrars utbildning och på så sätt överförbart mellan generationer. Därför blir föräldrars utbildning en stor del av agentens habitus och genom detta kan vi i vår undersökning se hur studenternas tillträde till journalistutbildningens sociala fält är begränsat av deras habitus.

Tillgång till de olika universitetens fält

Även i denna punkt blir det intressant att se hur de olika universiteten skiljer sig åt när det gäller representation och vilka som har tillgång till respektive fält.

Tabell 9: Olika universitet - olika utbildningsbakgrund

	UNAN	UdeM	UCA
Ingen utbildning	3	5	3
1-6 år	60	60	35
7-11 år	16	10	22
Universitet	22	24	40
Ingen mamma	1	1	1
	N=161	N=281	N=116

Fråga: Vilken är den högsta nivå av utbildning som din moder avslutat?

Som tabell 9 visar har elever från UCA har i mycket högre grad föräldrar med universitetsutbildning än de övriga skolorna, 39,7 procent jämfört med UNANs 21,7 procent och UdeMs 24 procent. Det är tydligt att UCA-eleverna har föräldrar med högre utbildning än de övriga då de även i kategorin 7 till 11 års utbildning ligger högre än de båda andra utbildningarna. För de med föräldrar som har avslutat 1 till 6 års utbildning är resultaten för UdeM och UNAN likvärdiga medan UCA har nästan så många journaliststudenter i denna kategori. På UdeM är det i jämförelse med de andra skolorna dubbelt så hög procent elever med föräldrar utan någon utbildning.

När de olika universiteten delas upp i tre olika sociala fält, inom det större fältet journalistutbildning, visar det sig att villkoren för tillträde hårdnar ännu mer. Den privata skolan, UCA, har ett högre kulturellt kapital genom att deras elever har med sig ett mer akademiskt habitus in på skolans sociala fält. På UCA krävs även ett högt ekonomiskt kapital

då skolan har en hög terminsavgift, även för de eleverna med 100 procentiga stipendier. Till detta ska nämnas att UCA även kräver ett inträdesprov. Kraven på ekonomiskt och kulturellt kapital för att kunna komma in på utbildningen begränsar tillgången till universitet och tyder på att UCA är ett prestigefyllt universitet.

Studenter från UCA har i högre grad familjemedlemmar som är eller har varit aktiva som journalister vilket tyder på ett nedärvt kulturellt kapital som koncentrerat sig till ett specifikt yrke. Detta kan självklart påverka studentens val av skola och till detta bör nämnas att både UCA och UNAN är mer anrika universitet och har funnits under fler år än UdeM.

Det har även visat sig finnas ett positivt sammanband mellan de som har familjemedlemmar som har jobbat som journalist och de som själva har jobbat som journalister innan de påbörjat sin utbildning. Detta är en indikator på att studenter som har familjemedlemmar som har arbetat som journalister också har större socialt kapital som kan generera i form av anställningar och kontakter.

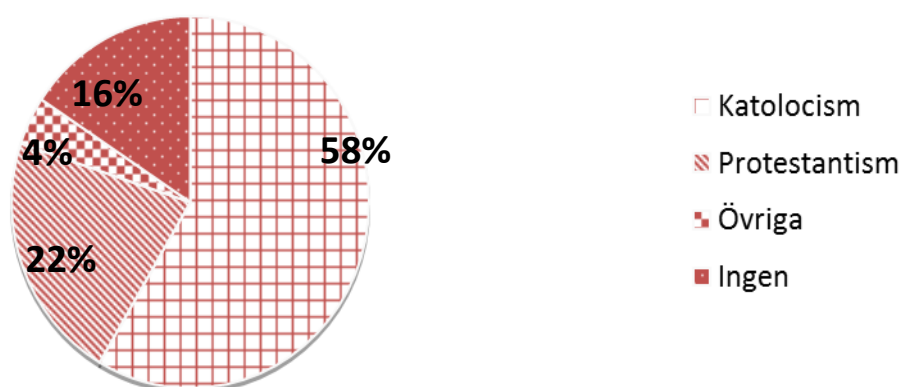
6.5 Religion och politik i Nicaragua

- Analys och resultat

Studenterna på journalistutbildningarna representerar inte allmänheten i form av religionstillhörighet. 58 procent av den Nicaraguanska befolkningen anser sig vara katoliker. På journalistutbildningarna (INIDE, 2005) skiljer sig detta och 39 procent av studenterna säger sig tillhöra katolicismen och 39 procent protestantismen. Kategorin övriga är även den större bland journaliststudenterna, 15 procent bland studenterna och 4 procent bland allmänheten.

En möjlig förklaringsfaktor till att det är färre katoliker inom *journalistutbildningens fält* skulle kunna vara att journaliststudenter i högre grad än allmänheten tränas i att tänka kritiskt i förhållande till makten och att den katolska kyrkan i Nicaragua kan räknas till en maktfaktor. Landets författning säger att religionsfriheten ska vara total och att staten inte ska säga sig tillhöra någon religion. I praktiken finns det svårigheter i detta eftersom den katolska kyrkan har en stark ställning i landet och därför är en institution som staten behöver hålla sig väl med (UD, 2012). Detta skulle kunna förklara varför journaliststudenterna inte representerar allmänheten när det gäller tillhörighet till den katolska kyrkan.

Tabell 10: Religiös tillhörighet hos allmänheten i Nicaragua

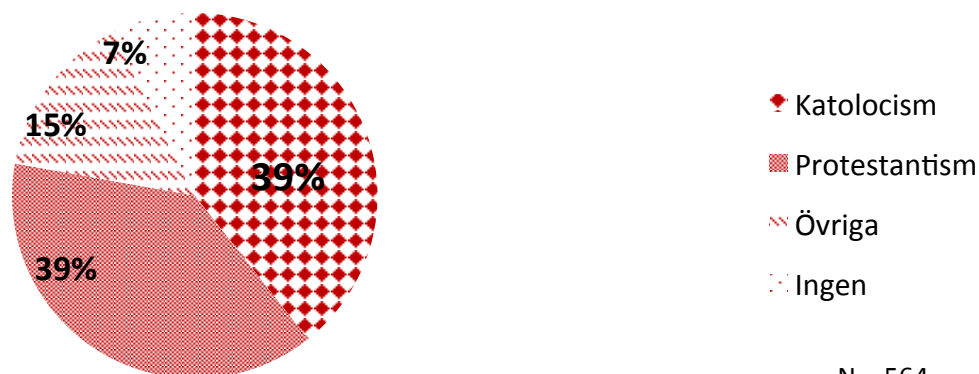

Källa: INIDE, 2005

N = 4 537 200

Kommentar: I urvalet för statistiken över religionstillhörigheten i Nicaragua är populationen under fem år inte är tillfrågade och antalet i urvalet blir därför lägre än tidigare INIDE-undersökningar.

Tabell 11: Religiös tillhörighet hos journaliststudenter i Nicaragua

Fråga: Vilket av följande alternativ beskriver din religiösa tillhörighet?

N = 564

Kommentar: Till gruppen övrigt hör Moravian, Jehovas vittnen, Judendom och Muslimer som har en liten spridning inom landet.

En annan möjligförklaringsfaktor är att den katolska tron är större på landet och i de mindre städerna i Nicaragua. Utav de studenter som är protestanterna bor 68 procent i huvudstaden medan de bland de studenter som är katolikerna är 60 procent som bor i huvudstaden med en aning mer spridning på mindre orter och landsbygd. Alla universitet är i stort sett koncentrerade till huvudstaden, Managua. Anledningen till att utbildningen har procentuellt fler protestanter kan därför ha en geografisk förklaring. Detta visar på att det i ett land där utbildning centraliseras till ett specifikt område kan uppkomma ett geografiskt kapital i form av närhet till utbildning. Eftersom majoriteten av studenter inom *journalistutbildningens fält* kommer från huvudstaden eller annan storstad är geografisk närhet en faktor som påverkar inträdet till skolorna.

Färre studenter är ateister än vad som finns representerat hos allmänheten. Detta skulle kunna bero på en lägre medelålder i vår enkätundersökning än i INIDEs mer omfattande undersökning och att ateism kan vara ett val man gör vid en högre ålder och mognad.

Religion, klasstillhörighet och ålder

På samtliga universitet har katolikerna större spridning inom medelklass och övre medelklass. 57 procent av protestanterna identifierar sig som arbetarklass medan det bland katolikerna bara är 47 procent som identifierar sig som arbetarklass. Mellan universiteten finns även här stora olikheter. Bara 19 procent av UCA-studenterna ansåg sig vara protestanter och 49 procent ansåg sig vara katoliker. På de andra universiteten var runt 40 procent protestanter och runt 30 procent katoliker.

Individerna (eller grupperna) har i bagaget ett system av dispositioner, en habitus, som tillåter dem att utifrån ett begränsat antal principer generera de sätt att handla, tänka, uppfatta och värdera som krävs i bestämda sociala sammanhang. Deras handlingar, tankar, uppfattningar och värderingar är inga direkta avtryck av yttre förhållanden, utan resultatet av mötet mellan människors habitus och de sociala sammanhang där de inträder.

(Broady, 1991, 229)

När studenterna träder in på *Journalistutbildningens* fält och får sina sociala positioner inom det kommer de i viss mån forma deras habitus men deras habitus är också anledningen till varför de väljer sina specifika fält, i detta fall valet av universitet. Skulle vi tänka på UCA som ett mer traditionellt, konservativare universitet är det också anledningen till att studenter med ett katolskt habitus söker sig dit. Inom detta fält kommer de sen att reproducera dessa värderingar och göra om det till kapital. Den katolska religionen är i samma mening norm, kulturellt kapital och högre värderat habitus på universitetet UCA. Detta kan förklara varför UCA bättre representerar allmänheten än de andra universiteten.

Religion och politisk tillhörighet

Fördelningen mellan hur katoliker och protestanter röstar skiljer sig inte mycket åt förutom på en punkt. Utav de som har angivit att de skulle rösta på PLI är 76 procent katoliker, 19 studenter. El Partido Liberal Independiente är ett liberalt högerparti med rötterna i den forna USA-stödda El Partido Liberal Nacional (PLN) under diktatorn Anastasio Somoza Garcia (Sveriges ambassad, 2014).

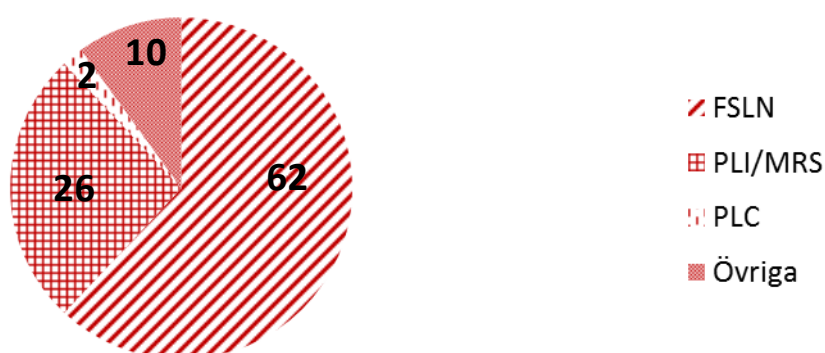
Detta tyder på en mer konservativ politisk attityd hos katolikerna vilket kan ha sin förklaring i religionens mer konservativa attityder till samhället, såsom abortmotstånd, giftermål och bevarande av traditioner. Kommer studenten ifrån en strikt katolsk familj har de dessa traditioner med sig i sitt habitus och detta påverkar i allra högsta grad vart studenten senare kommer ställa sig politisk.

6.6 Politisk tillhörighet

- Analys och resultat

Frenta Sandinista de Liberación Nacional (FSLN) är det socialistiska parti som nu sitter vid makten med Daniel Ortega som president. Han har ett brett folkligt stöd och trots diskussioner om att valfusk skulle ha förekommit vann Daniel Ortega valet i november 2011 med 62 procent av rösterna (UD, 2012) När det kommer till vilket partier studenterna skulle lägga sin röst på är FSLN störst på alla universitet. På denna punkt skiljer sig inte studenterna åt från allmänheten där 62 procent väljer att lägga sin röst på FSLN.

Tabell 12: Fördelning av allmänhetens röster, valet 2011 (procent)

Källa: Central intelligence agency, CIA

N: Okänt

Kommentar: Siffrorna för hur det senaste valet utföll är svåra att hitta. Dessa siffror är från CIA, central intelligence agency, men information om urval eller valdeltagande finns ej. I övrigt procenten anges det heller ej vad detta innebär.

Kollar vi till de olika universiteten ser vi däremot olikheter

Universiteten UNAN och UdeM har liknande procentandelar för hur de skulle rösta, en majoritet av studenterna på dessa universitet skulle välja att lägga sin röst på FSLN.

Det privata universitetet UCA särskiljer sig från de andra universiteten. Bara 21 procent av UCA-studenterna säger sig vilja rösta på FSLN, vilket skiljer sig från allmänheten med nästan mer än en tredjedel. 8 procent av UCA-studenterna uppger istället att de skulle rösta på det liberala El Partido Liberal Independiente (PLI).

Tabell 13: Hur skulle journaliststudenter rösta inom de olika skolorna? (procent)

Parti	UNAN	UDEM	UCA
FSLN	43	48	21
PLC	1	1	1
BDN	1	2	0
ALN	0	1	0
PLI	3	2	8
Annat	4	2	2
Avstår	30	22	47
Ej bestämt	19	21	2
	100	100	100

N =
562

Fråga: Om det var val idag, vilket parti skulle du rösta på?

Samband enligt Cramers V: 0,201 Signifikans: 0,000

Kommentar: I kategorin Avstår finns det möjlighet att studenterna har valt att fylla i avstår som en respons på vår fråga och inte som ett politiskt ställningstagande.

UCA är ett privat universitet som har funnits i många år. Universitetets studenter har ett högt kulturellt och ekonomiskt kapital, vilket terminsavgiften och inträdesprovet visar på. Tidigare tabeller i kapitlet om klass har visat på att UCA-studenter i högre grad anser sig tillhöra en högre samhällsklass, med mer ekonomiskt kapital och ett habitus som då skulle kunna föredra en mer liberal politik och därför inte vill ha FSLNs socialistiska politik. Som tidigare diskuterat i religionsdelen av detta kapitel har UCA-studenter visat sig vara mer konservativa när det gäller religion och på samma sätt som den katolska religionen blir ett kapital inom skolans sociala fält kan även den liberala politiken vara ett kapital som reproduceras inom universitet, tillsammans med andra mer konservativa åsikter. Detta skulle förklara varför fler PLI anhängare har samlats inom ett universitet och att det inom de andra skolorna bara har ett marginellt stöd.

Det ska även sägas att en stor procent av UCA-studenter säger sig avstå från att rösta. Vi har valt att inte diskutera de siffror som kategorin Avstår visar i tabell 13 eftersom det i enkäten kan ha missuppfattats som att avstå från att besvara frågan.

En ideologisk okunskap?

FSLN, eller i folkmun Sandinisterna, lever fortfarande mycket på den berömmelse de fick när de under 80talet, med Daniel Ortega i spetsen, drev fram den revolution som störtade Somozadiktaturen. Namnet Sandinisterna har hämtats från den gamla nationalhjälten Sandino, en man som även han skapade revolution och slogs för att befria Nicaragua från USA (UD, 2012). I samtal med nicaraguaner framhålls ofta president Daniel Ortega som "vår man" och grafitimålningar av presidenten och Sandino är inte en ovanlig syn på gatorna i huvudstaden Managua. Trots det visar många nicaraguaner i politiska diskussioner ett missnöje över landets situation.

Majoriteten av studenterna säger att de skulle rösta på FSLN men om vi kollar på deras politiska intresse och vart inom de politiska ideologierna de skulle lägga sig är resultaten förvånande.

Tabell 14: Var befinner sig journaliststudenterna politiskt? (Procent)

Vänster					Mitten					Höger	
18	2	5	5	6	48	5	2	2	1	6	

Fråga: Var skulle du placera dig själv på en skala där 0 är vänster, 5 är mitten och 10 är höger.

N = 559

Journaliststudenter i Nicaragua intresserar sig inte för politik. Många väljer att rösta på FSLN men placerar sig trots FSLNs tydliga socialistiska politik i mitten av den politiska höger och vänsterskalan. Detta skulle kunna ha en naturlig förklaring i studenternas ålder men skulle även kunna tyda på en ideologisk kunskapsbrist. Eftersom landet länge kämpat mot diktaturer och inblandning från USA har den demokratiskautveckling inte kommit lika långt som västvärlden och studenterna väljer därför att rösta på personer snarare än ideologier. I artikeln *Comparing journalism cultures in Latin America: The case of Chile, Brazil and Mexico* beskrivs den politiskakontexten som en bakgrundsfaktor till hur journalisters attityder i frågor om journalistiska ideal ter sig. Chile och Mexiko beskrivs som mer trångsynta kulturer där medborgarna inte deltar eller bryr sig om de beslut som fattas av staten. Gemensamt för dem är också att båda länderna har en hög nivå av politisk parallellitet, där media, politik och kontroll över konsumtion är tätt sammankopplat (Mellado et al. 2012). Detta gäller även för Nicaraguas där makten över konsumtion, politik och medier är koncentrerade till ett fåtal personer och då även runt Daniel Ortega. Genom likheter mellan dessa system kan det vara möjligt att dra denna analys till Nicaragua och journaliststudenternas ointresse och okunskap inför politik.

En begränsad tillgång till det politiska fältet

Svenska journalister anser i högre utsträckning än allmänheten att "deltagardemokrati" är något positivt. Detta innebär att journalistkåren är för politiska engagemang i form av folkomröstningar, demonstrationer och inte anser att medborgarens roll är att enbart rösta vart fjärde år (Asp, 2012). Detta tyder på ett stort politiskt intresse från den svenska journalistkårens sida.

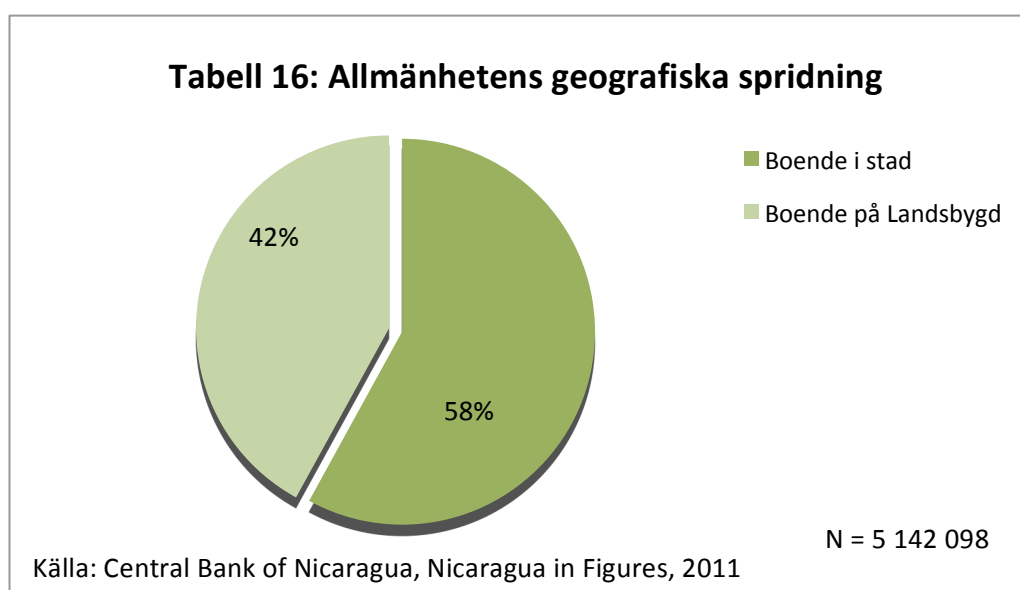
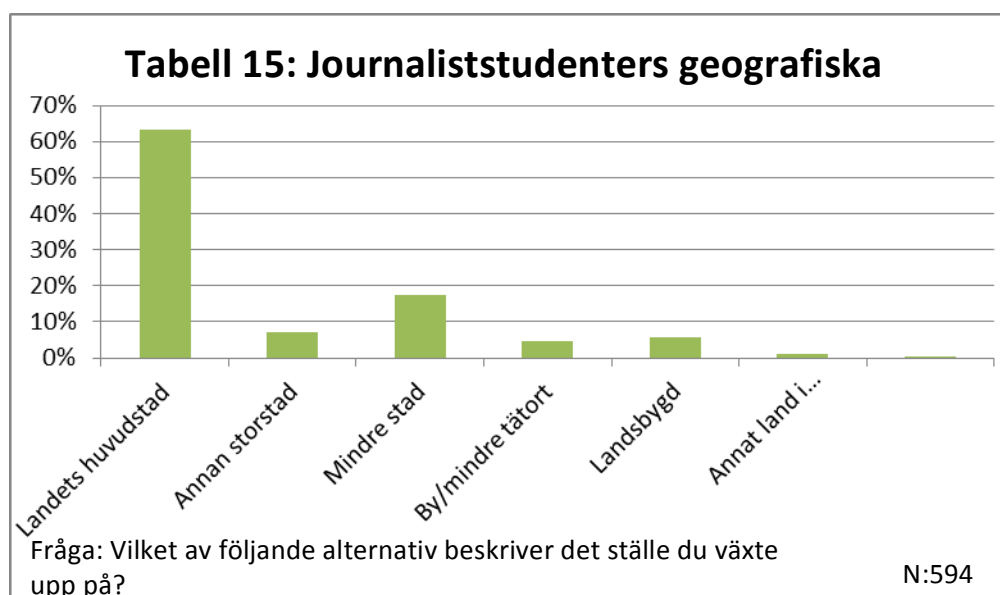
En teori för att förklara olikheterna mellan Nicaragua och Sverige när det gäller journalisternas politiska engagemang är tillgång till det politiska fältet. I Sverige har vi offentlighetsprincipen och en lång tradition av att en del av det journalistiska uppdraget är att granska makthavare. I Nicaragua har Daniel Ortega inte hållit i en presskonferens sedan 2007 och den nuvarande demokratin är knappt 30 år gammal.

Journalisternas tillgång till det politiska fältet är mycket högre i Sverige medan det i Nicaragua är ett avstängt område där journalister har mycket begränsad tillgång. Detta skulle kunna vara en faktor som påverkat journaliststudenternas brist på intresse för politik.

6.7 Geografisk spridning och etnicitet i Nicaragua

- Analys och resultat

Majoriteten av journaliststudenterna i Nicaragua är uppväxta i en storstad, framförallt i landets huvudstad Managua. Totalt har 71 procent av journaliststudenterna vuxit upp i en storstad, jämfört med 18 procent i en mindre stad och 10 procent i by/landsbygd. Av Nicaraguas befolkning bor 58 procent i en storstad och 42 procent på landsbygd. Om vi jämför journaliststudenter i Nicaragua med allmänheten är det 13 procent fler som bor i storstad. När det gäller vilka som är uppvuxna på landsbygden skiljer sig siffrorna ännu mer. Tio procent av journaliststudenterna kommer från landsbygden jämfört med allmänhetens 42 procent.

Kommentar: Definitionen av landsbygd är i detta fall de områden som inte har tillgång till rinnande vatten, elektricitet, organiserade vägar samt minimal tillgång till skola och sjukvård. Definitionen landsbygd efter västerländska mått mätta skulle därför kunna vara mer omfattande.

Vår undersökning visar att journaliststudenter som är uppväxta i en storstad är överrepresenterade inom *journalistutbildningens fält* (Se tabell 15).

Allmänheten i Nicaragua är mer jämnt fördelad mellan människor som bor i en storstad och människor som bor på landsbygden (Se tabell 16).

Vi kan därför konstatera att allmänheten i låg grad finns representerad inom *journalistutbildningens fält* när det kommer till geografisk spridning.

Tillgången till utbildning varierar kraftigt mellan landets olika regioner och läget är mest akut i de östra och centrala delarna. Där är tillgången till utbildning kraftigt begränsad och det är vanligt att skolor saknar elektricitet samt vatten och avlopp. (UD, 2012) Vi fann det därför intressant att jämföra föräldrars utbildning med var man är uppvuxen. Vår undersökning visade då att föräldrars utbildningsnivå är lägre bland de journaliststudenter som kommer från landsbygden, det är få som har föräldrar med universitetsutbildning. De journaliststudenter som kommer från en storstad har i högre utsträckning föräldrar med högre utbildning. Även inkomstfördelningen i Nicaragua varierar kraftigt mellan landets olika regioner. Det råder stora inkomstskillnader mellan städer och landsbygd. (UD, 2012) Därför fann vi det relevant att jämföra den samlade månadsinkomsten hos journaliststudenters familj med var i landet de är uppvuxna. Vår undersökning visade då ett samband mellan samlad månadsinkomst och var i landet man är uppvuxen. Av de journaliststudenter som har en hög samlad månadsinkomst är det vanligt att de kommer från en storstad. De journaliststudenter som kommer utifrån storstaden visade sig i större utsträckning ha ett sämre ekonomiskt kapital.

De journaliststudenter som är uppväxta på landsbygden är en minoritet inom *journalistutbildningens fält*. Detta är en viktig aspekt då en stor del av Nicaraguas befolkning lever på landsbygden. Detta visar att de journaliststudenter som är uppvuxna på landsbygden har ett sämre ekonomiskt och kulturellt kapital jämfört med de som är uppvuxna i en storstad. Som tidigare diskuterats i kapitlet religion och politik är det geografiska kapitalet viktigt och kan spela en avgörande roll när det gäller vem som får tillgång *journalistutbildningens fält*. Vår undersökning visar alltså att det är svårare att få tillgång till *journalistutbildningens fält* om du är uppvuxen på landsbygden.

Geografisk spridning inom de olika universitetens fält

Som tidigare siffror visar så är journaliststudenter som är uppvuxna i en storstad överrepresenterade inom alla tre universitet. De flesta universiteten ligger i landets storstäder. Trots att det händer att elever flyttar eller pendlar till närmsta storstad för att gå på universitet så har de som redan bor i en storstad bättre förutsättningar än de som

kommer från landsbygden. Detta kan vara en förklaring till att det går fler elever från storstaden på samtliga universitet

Men när vi ser på hur fördelningen av de som kommer från landsbygden är fördelad mellan de olika skolorna så ser vi ett samband. Journaliststudenter med landsbygds-bakgrund är mer representerade på UNAN än de övriga universiteten (Se tabell 17).

Tabell 17: Geografisk spridning inom olika universitet (procent)

Skola	Storstad	Mindre stad	By/landsbygd
UNAN	66	20	14
UdeM	77	15	8
UCA	69	20	11

Fråga: Vilket av följande alternativ beskriver det ställe du växte upp på?

N = 553

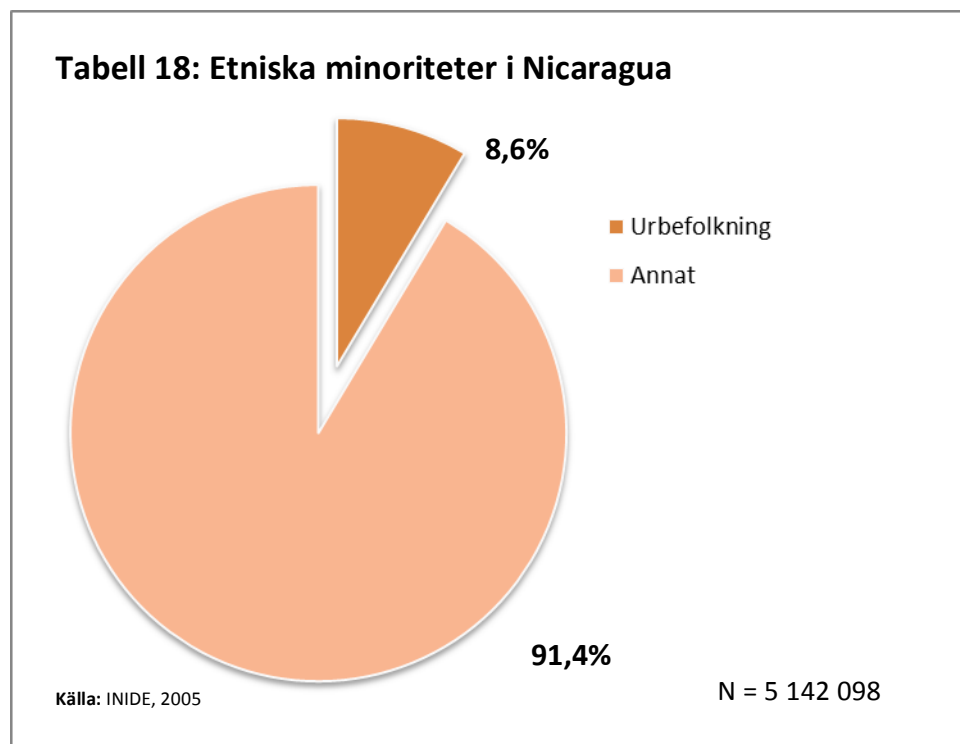
Att det går fler journaliststudenter som kommer från landsbygden på UNAN kan förklaras med att UNAN är mer tillgängligt än de andra universiteten. Det krävs inte lika högt ekonomiskt kapital. UNAN har också ett stipendium som finansierar boende på universitetets område. Detta är en fördel för de elever som kommer utifrån storstaden. Men det ställer fortfarande högre krav på journaliststudenters kulturella kapital och deras föräldrars utbildning. Eftersom de flesta journaliststudenter från landsbygden också har lägre utbildade föräldrar så ger det dem ändå sämre förutsättningar.

Etnicitet

- Analys och resultat

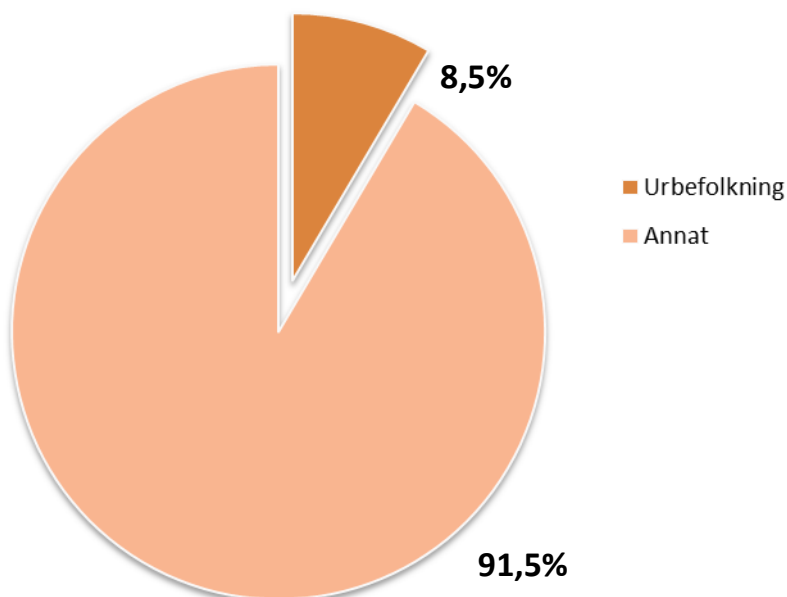
Den etniska urbefolkningen i Nicaragua är till stora delar spridda över två regioner på atlantkusten. Enligt UD förekommer diskriminering mot urbefolkningen, trots att författningen har lagstadgat att det är förbjudet att diskriminera på grund av etnisk tillhörighet. (UD, 2012)

Eftersom diskriminering förekommer mot urbefolkningen trodde vi att det kunde visa sig i att de som grupp inte fanns representerade bland journaliststudenterna. Detta späddes på av det faktum att urbefolkningsgrupper ofta är bosatta i de fattigare områdena på atlantkusten, vilket ger dem sämre ekonomiskt och kulturellt kapital. Men detta visade sig vara felaktigt och som Tabell 18 och tabell 19 visar är representationen för urbefolkningen nästintill perfekt på journalistutbildningarna.

Kommentar: Till gruppen urbefolkning hör Rama, Garífuna, Mayangna-Sumu, Miskitu, Ulwa, Creole (Kriol), Mestizo från karibiska kusten, Xiu-Sutiava, Naho-Nicarao, Chorotega-Nahua-Mange, Cacaopera-Matagalpa.

Tabell 19: Etniska minoriteter bland journaliststudenter i Nicaragua

Fråga: Vilket av följande alternativ skulle du använda för att beskriva din etniska bakgrund?

N = 555

I övrigt består majoriteten av Nicaraguas befolkning till 69 procent av Mestizo (CIA, 2014). Detta representeras inte på journalistutbildningarna där 76 procent av studenterna identifierar sig som Mestizo. Inom gruppen överklass är de som anser sig tillhöra gruppen Mestizo och de som anser sig tillhöra gruppen vit överrepresenterade på utbildningarna (55,6 procent och 44,4 procent). Detta kan kopplas till den geografiska spridningen bland journaliststudenterna, eftersom urbefolkningsgrupper i större utsträckning bor på den fattigare atlantkusten där större del av befolkningen är arbetarklass. Detta visar på att tillträdet in i *Journalistutbildningens fält* kan möjliggöras med hjälp av ekonomiska kapital och att det kan finnas ekonomiska fördelar att tillhöra Mestizo eller vit men att tillträdet inte påverkar representationen att ha ett ursprung i en etnisk minoritet.

I Hovdabrekka undersöker Jan Fredrik Hovden hur nordiska journaliststudenters sociala sammansättning ser ut. Resultaten från Hovdabrekka visar att nordiska journaliststudenter inte är representativa när det gäller etniskt ursprung. I de nordiska fallen kan man se på etniskt ursprung som ett symboliskt kapital som ger innehavaren tillträde till *journalistutbildningens fält* i högre grad än de som inte är födda i Norden. I Nicaragua är detta inte en rimlig förklaringsfaktor. Rimligare förklaringar till representativiteten finns istället i våra andra representationsvariabler.

7. Sammanfattning

Vår ingång i undersökningen har varit Pierre Bourdieus fältteori. Med hjälp av denna har vi undersökt journalistutbildningen i Nicaragua som ett socialt fält där det existerar olika former av symboliskt kapital. I vår undersökning har vi också insett att det existerar olika former av symboliskt kapital inom de olika universiteterna. Därför har vi jämfört representationen inom respektive universitet.

Vår undersökning visar att *journalistutbildningens fält* i Nicaragua representerar allmänheten väl när det gäller etnicitet, kön och politisk tillhörighet. Går vi vidare in på sub-fälten till *journalistutbildningens fält*, de olika universiteterna, finner man olikheter mellan de olika fälten som sämre representerar allmänheten. Inom de olika fälten har det visat sig att olika typer av kapital premieras framför andra. Detta gör att tillgången till de sociala positionerna på *journalistutbildningens fält* varierar beroende på studenternas habitus och symboliska kapital.

När det gäller klass, religion, utbildning och geografisk spridning representerar journaliststudenterna i Nicaragua inte allmänheten. I dessa representationsindikatorer har det visat sig att *journalistutbildningens fält* inte är öppet för alla. Tillträde till *journalistutbildningens fält* begränsas av socioekonomiska faktorer så som familjens inkomst, utbildning och geografisk närhet till utbildningarna. När det gäller religion representerar journaliststudenterna inte allmänheten och viss tro värderas högre inom vissa institutioner. Alla dessa indikatorer är tätt förknippade med olika former av symboliskt kapital, alltså står sig Pierre Bourdieus teorier om att det krävs ett visst symboliskt kapital för att få tillträde till vissa sociala fält. Går vi vidare in på våra sub-fält, de olika universiteterna, blir det ännu tydligare att vissa fält kräver mer symboliskt kapital än andra.

Vår undersökning visar att kvinnor är överrepresenterade inom journalistutbildningen i Nicaragua. Ett intressant resultat som följer en liknande utveckling som många andra länder i världen. Allt fler kvinnor utbildar sig och Nicaragua följer den internationella feminisering av journalistyrket som sker.

Kraven på symboliskt kapital har visat sig på UNAN och UCA där båda skolorna kräver ett omfattande inträdesprov men ändå måste neka elever som klarar proven. Detta prov kräver kulturellt kapital i form av tidigare studievana och akademiskt stöd från familjen. UCA har kräver också ekonomisk kapital i form av höga terminsavgifter. Detta gäller även för UdeM, trots att båda skolorna har stipendier för mindre bemedlade studenter, som många av studenterna får ta del av, är deras terminsavgifter fortfarande högre än det statliga UNANs terminsavgifter.

Journalistyrket i Nicaragua är skyddat av en legitimation och för att få arbeta som journalist krävs det en journalistutbildning. Alla har inte tillgång till journalistutbildningen eftersom den till stor del kräver olika former av symboliskt kapital som inte är representativt för

allmänheten i Nicaragua. Journalistutbildningen blir i detta fall en sluss som reglerar vilka som får tillgång till yrket. Effekten av detta blir ett stort demokratiskt problem.

Det är av vikt att journalistik är öppet för alla för att kunna representera allmänheten. Men genom att skapa en sluss som stänger ute vissa delar av allmänheten finns det en risk att en elitistisk yrkesgrupp skapas

8. Referenslista

Asp, Kent (red.) (2012). *Svenska journalister: 1989-2011*. Göteborg: Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG), Göteborgs universitet

Broady, Donald (1991). *Sociologi och epistemologi: om Pierre Bourdieus författarskap och den historiska epistemologin*. 2., korr. uppl. Stockholm: HLS (Högsk. för lärarutbildning)

Central intelligence agency, 2014; The world fact book; Central intelligence agency; www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/nu.html 12-01-14.

Djerf Pierre, Monika (2007). The gender of journalism: the structure and logic of the field in the twentieth century. *NORDICOM-information*. 2007(29):2, s. 81-104

Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik & Wängnerud, Lena (red.) (2012). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 4., [rev.] uppl. Stockholm: Norstedts juridik

Hanitzsch, T., Hanusch, F. (2012). "Does gender determine journalists' professional views? A reassessment based on cross-national evidence" *European Journal of Communication* 27(3) 257–277.

Hovden, J. F., G. Bjørnsen, R. Ottosen, I. Schultz, H. Zilliacus-Tikkanen. (2009). "The Nordic Journalists of Tomorrow. An Exploration of First Year Journalism Students in Denmark, Finland, Norway and Sweden." *Nordicom Review* 30(1): 137-153.

Hovden, J. F. (2009). "[Professional Cosmologies](#)". Cultural legitimacy and class domination, Manchester 18-20.11.09.

INIDE, Instituto Nacional de Información de Desarrollo. 2005. Características generales volym I. <http://www.inide.gob.ni/censos2005/VolPoblacion/Volumen%20Poblacion%201-4/Vol.I%20Poblacion-Caracteristicas%20Generales.pdf>

INIDE, Instituto Nacional de Información de Desarrollo. 2005. Volym II Características Educativas. <http://www.inide.gob.ni/censos2005/VolPoblacion/Volumen%20Poblacion%201-4/Vol.II%20Poblacion-Caracteristicas%20Educ.pdf>

INIDE, Instituto Nacional de Información de Desarrollo. 2005. Volym III Características Económicas.

<http://www.inide.gob.ni/censos2005/VolPoblacion/Volumen%20Poblacion%201-4/Vol.III%20Poblacion-Caracteristicas%20Economicas.pdf>

INIDE, Instituto Nacional de Información de Desarrollo. 2005.

<http://www.inide.gob.ni/bibliovirtual/Anuarios/ANUARIO11/anuario11.html#/1/>

Mellado, C., Moreira, S., Lagos, C., Hernandez, M. (2012) *"Comparing journalism cultures in Latin America: The case of Chile, Brazil and Mexico"* The International Communication Gazette 74(1) 60–77.

Nord, Lars & Strömbäck, Jesper (red.) (2012). *Medierna och demokratin*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur

Reportrar utan gränser. 2014. Pressfrihetskartan 2014.

<http://www.reportrarutangranser.se/land/nicaragua>

Sveriges Ambasad, Guatemala. 2014. *Landöversikt Nicaragua*. 2014-06-30. Guatemala City.

http://www.swedenabroad.com/ImageVaultFiles/id_21828/cf_347/20140630_Landoversikt_Nicaragua_juni_2014.PDF

Transparency International. 2014. Korruptionsindex över Nicaragua.

<http://www.transparency.org/country#NIC>

Wiik, Jenny (2010). *Journalism in transition: the professional identity of Swedish journalists*. Göteborg: Department of Journalism, Media and Communication, University of Gothenburg (JMG)

Zuniga, Leonor. Hopmann, Cornelio. 2013. *Mapping Digital Media: Nicaragua*. A report by the open society foundations.

Utrikesdepartementet. 2012. *Mänskliga rättigheter i Nicaragua 2012*.

Utrikesdepartementet. <http://www.manskligarattigheter.se/sv/manskliga-rattigheter-i-varlden/ud-s-rapporter-om-manskliga-rattigheter/nordamerika-latinamerika-och-karibien?c=Nicaragua>

Intervjuer

Morales, Jorge; Utvecklingsdirektör för universitet UdeM. 2014. Intervju 28 oktober.

Gómez Norori, Gonzalo: Rektor för journalistutbildningen på universitet UCA. 2014. Intervju 29 oktober.

Bermúdaz, Lesbia: Kordinator på journalistutbildningen på universitet UNAN. 2014. Intervju 12 november.

Lagtexter

Lag nr. 2001:372. Ley Creodora del colegio de periodistas de Nicaragua.

Bilagor

Enkät på engelska

Survey questions to journalism students in Nicaragua

1. Gender: Female / Male / Other

2. Year of birth:

3. Present semester: 1-12

4. School: UNAN, UCC, UDEM, UNEH

5. Land of Birth:

6. Has anyone in your family previously worked as a journalist or is working as a journalist today?

Yes / No

7. Did you have experience in journalistic work before you started this current journalism education ?

Yes / No

8. If you have studied at a higher level before, at college or university , what kind of education was it?

- Other Journalism education
- Socio-economic Sciences
- Humanities, exempel litterature, arts, philosophy
- Psychology
- Doctor , Nurse, pharmacy
- Technology / Science
- Sciences of education, example teacher
- Agriculture Or fisheries training
- Military training
- Other

-None

9. What is your marital status?

- Single
- Living together with a partner
- Married
- Widow / Widower
- Other

10. Do you have children ?

Yes / no

11. Which of the following media do you frequently read/listen/watch

Daily newspapers

El Nuevo Diario

La Prensa

Metro

Periódico HOY

Other: ____

Weekly newspapers

7 Días

Bolsa de Noticias

El Mercurio

Other: ____

Radio stations

La Nueva Radio Ya

La Primerisima

Radio ABC Estelí Nicaragua

Radio Corporacion

Radio Oxigeno

Stereo Romance

Radio Disney

Radio Tropicalida

Radio Hit

Radio Mi Preferida

Radio Maranthana

Radio Nicaragua hoy

Radio Viva FM

Radio La Sandino

Other:___

TV Stations

Televiscentro Canal 2

Canal 4

Canal 6

Telenica Canal 8

Canal 9

Canal 10

TV RED

Canal 12 Nicavision

Canal 15

Enlace Nicaragua

Extra plus 37

Cable TV26

VOS TV

Atv98

CDNN 23

Other:___

12. Wich of the following digital newspapers do you frequently read?

Confidencial

El 19

La Jornada

Conexiones

El 19 digital

La Brújula Digital

Bolsa de Noticias

Carta Bodan

Informe Pastran

La Jornada.net

La Trinchera de la Noticia

Other:___

13. Are you active on any of the following social media?

Facebook

Twitter

Badoo

Youtube

Blogger.com

Taringa

LinkedIn

Wordpress

Bacanalnica

Hi5

Other:___

14. Which media would you rather work with? Pick one

Radio / TV / Newspapers/ Digital Newspapers /other

15. Below are some possible reasons to apply to journalism studies..Choose how important / unimportant each option is for you.

Very important / Fairly important / Neither nor / Fairly unimportant / Very unimportant / Do not know

Good salary

Safe workplace

A job with freedom and independence

Work with topics / themes I am intrested in

Be creative, pursue creative activities

Produce investigative journalism against the authorities

Help people

Participate in public debates

Have a varied job

Meet interesting people
The possibility to be famous
A will to disseminate information
Simplify and explain complex social conditions
The professional identity as a journalist appeals to me
Working against injustice

16. If you had to choose: which theme / field do you prefer to work in as a journalist?

News (Local)
News (National)
News (Foreign)
International conflicts
Party Politics
Business and Economy
Poverty / Social Policy
Human rights
Multicultural relationships
Crime
Environment / Climate
Film
Music
Games
Arts / Stage
Literature
Culture (general)
Feature / magazine
Entertainment
Children and Youth
Family / relationships
Health

Fashion, food, lifestyle

Religion / ethos

Science

Traveling

Sports

Technology / Data

17. Below are some topics / areas which journalists work with. Tick how interested you are in working with each of these areas. (Very interested / Somewhat interested / Neither interested or uninterested / Fairly uninterested / Very uninterested / Do not know)

Society and politics

Business and Economy

Health / relationships

Sports

Entertainment

Culture

Popular Science

Call-outs (accidents, fires, etc.)

Criminality

Consumer journalism

International conflicts

Religion / ethos

Multicultural relationships

18. Personal traits that a journalist should have: (Very important / Fairly important / Neither nor / Fairly unimportant / Very unimportant / Do not know)

Curiosity

A certain portion cheekiness

Sense of justice

Political neutrality

Compassion with individuals and vulnerable groups

Efficiency and speed

Thoroughness and accuracy

A good sense of language and writing skills

A creative personality

A charming personality

Knowledge of the society

A close and personal relationship with sources

Respect for authority

Broad life experience

Know which materials/topics that are selling

19. A journalist should see herself/himself as: (Completely agree / partially agree / neither nor / partially disagree / completely disagree / do not know)

... a critic of social injustices

... stimulating new thoughts and ideas

... a neutral reporter of what is happening in the community

... one that reflects the public's opinions

... one that examines society's authorities

... one that can easily explain complex events

... one that can be completely free of all interests in the community

... someone that can give people entertainment

... one that objectively reports news and information

... someone who influence public opinion trends in society

...one who tells the truth without regard to consequences

... a voice of local opinion

... one that will help media companies doing well financially

... one that will contribute to greater understanding between different races and cultures

... one that will create a vibrant public debate in which as many as possible have their say

... a defender of individuals exposed to injustice / abuse

20. Listed below are some potential threats to a free and critical press in Nicaragua. How much danger do you think each of these forms? Great danger / some danger / little danger / no danger

Foreign ownership of Nicaraguan media companies

State ownership of media companies

Political parties' ownership of media companies

A majority of the media companies controlled by the same owner

The audience's need for simplification

Advertising funded media

Journalists' self-censorship (f. Example. Neglect to write inconvenient things about the owner or near sources)

State censorship

Lack of knowledge of the society among journalists

Journalism focusing only on the bigger cities

Journalists tend to "hunt in packs"

Sources' increased knowledge of journalistic genres and techniques

Weaknesses in journalists' professional ethics

The pace of work in editorial office

Requirements for financial gain from investors / owners

21. Here are some statements about journalists and journalism. What is your opinion on each of them?

Grade: (Completely agree / partially agree / neither nor / partially disagree / completely disagree / do not know)

Journalism in Nicaragua represents the public's interests.

Policy makers have a major impact on journalism in Nicaragua.

Journalists and the public generally have the same view of what is the most important social issues.

It is a threat against the freedom of speech that few journalists dare to go against the flow.

Many journalists are deliberately looking to create distrust of politicians.

It is extremely important for a journalist to reflect what ordinary people think.

When hiring new supervisory personnel, employees should have crucial influence.

The media often raise important issues that make politicians pay attention to neglected areas.

Journalists task is to provide relaxation and entertainment.

The media's job is to critically examine what is happening in politics

Blogs represent a positive contribution to the political news reporting

Mass media usually provides a truthful picture of the attitudes and opinions held by ordinary people.

Digital news sites will be an alternative to the established media houses.

Digital newspapers are a better option than classical newspapers (Digital media means: podcast broadcasts, blogs, online newspapers, social forums etc)

22. How important do you think it is that journalists social composition reflects the population in terms of :

Very important / Fairly important / Neither nor / Fairly unimportant / Very unimportant / No opinion

Women and men :

Different age groups:

Different economic social groups:

Different groups of immigrants :

Different geographical regions in Nicaragua:

23. In your opinion, has the journalist's background any importance on how they cover news related to the following groups ?

Much importance / Some importance / Neither nor / Less importance / No importance / No opinion

Women and men:

Different age groups:

Different economic social groups:

Different groups of immigrants:

Different geographical regions in Nicaragua:

24. where would you place yourself politically, 1 is left, 5 the middle, 10 is wright.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

25. Are you interested in politics?

1

2

3

4

5

Not at all

Very much

26. If the election was today, which party would your vote for? Svår fråga, ta bort?

FSLN (Frente Sandinista the liberación Nacional)

PLC (Partido Liberal constitucionalista)

BDN (Bancada Democrática nicaraguense)
ALN (Alinza liberal nicaraguense)

PLI (Partido Liberal Independiente)

Other : _____

I wouldnt vote

Haven't decided

27. Which of the following options describes your religious belief?

Buddhism

Evangelical

Judaism

Roman Catholic

Moravian

Jehovah's witnesses

Mormon

Islam

Irreligious

No opinion

Other

28. Which of the following options describes the place you grew up? (choose one)

-The capital

-Other big city

-Smaller city

-Village / Small urban area

-Country side

-Other Country in Central America

-Other Country outside Central America

29. In Cordobas, witch of these alternative best describes the monthly income of your family?

C. 3000 or less

C. 3000- 5000

C. 5000- 9000

C. 9000- 14.000

C. 14.000- 20.000

C. 20.000-or more

30. Which of the following options would you choose to describe your background?

Workingclass

Lower middle class

Higher middle class

Upper class

Other

31. Which of the following options would you choose to describe your ethnical background?

Mestizo

Indegenus.

Black

White

Other_____

32. Which is the highest level of education that your parents finished?

Mother/Father

-No education

-Primary education

-Lower secondary education

-Higher secondary education

-University degree

-Postgraduate studies

-Not relevant (no father/mother)